

nr 90
2010-09
25 kr

DISKULOGEN

med Släktforskarnytt

Personuppgiftslagen

Vår ordförande

ÖREBRO 2010
Släktforskardagarna

Kort & gott	4
Filmarkivet i Grängesberg	5
DIS ordförande Daniel Berglund	6
Våra medlemmar	9
Släktforscardagarna i Örebro	10
Ordförandekonferensen	13
Studieledarkonferensen	14
Redaktörskonferensen	15
Macspalten	17
Fältmarskalken och löjtnanten	18
Beskriva färger för en blind	19
Sápmi – Sameland	20
Resandefolket – från tattare till travellers	22
Människan i anstaltens arkiv	24
Skolmatriklar som hjälpmedel vid släktforskning	25
Insändare	26
Vad säger personuppgiftslagen, PUL?	27
Släktgårdarnas historia i Sverige	28
I våra emigranternas spår	30
AD Online och SVAR i DISPOS	31
Lär dig mer om DISGEN	32
Dis informerar	37
Nya CD-skivor	39
Faddrar	40
Styrelsen	41
Regionföreningar	42

Tidningen publiceras efterhand även på hemsidan.
Nästa nummer kommer ut i december. Sista dag att lämna material till tidningen är 8 november.

Foto: Jan Nilsson

Jan Hultbergs släktträd
med 35 000 personer.

omslagsbilder

6

20

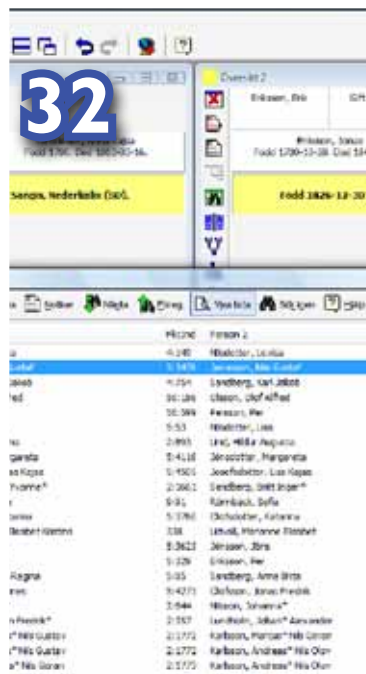

18

27

gen
@
Datainspektionen

32

5

10

Äntligen!

Ja, vi har ju inte fått nobelpriset i litteratur, men vi har fått en ny hemsida. Det var på tiden – den gamla kycklinggula var nog tio år gammal. Den nya webben använder ett så kallat CMS, Content Management System, som heter Joomla. Den stora skillnaden är att det nu är mycket enklare för flera att producera innehåll på hemsidan. Tidigare fick allt gå via en webbmästare som ensam lade upp eventuella ändringar. Nu kan vi sprida artikel-skrivandet. Därför vill jag att du, bästa medlem, funderar på vad du skulle vilja se på webben. Om du vill skriva är det lätt ordnat. Du kanske vill skriva något om DISGEN? Något om hur man använder DISPOS? Något annat om teknik? Eller släktforskning? Hojta! Du är två minuter från publicering på Dis nya webb.

Vi har också fått ett nytt forum. Det gamla hade gjort tjänst sedan 2002 och programvaran underhålls inte längre. Programmeraren har rymt och lär vara sysselsatt med att bygga hus. Vi har därför bytt till en ny forumprogramvara som heter vBulletin. Vad ska vi med ett Forum till i Dis? Jo, den vägen kan vi sprida information och dessutom hjälpa

varandra. Undrar du något om DISGEN? Skriv på forumet. Undrar du vad Dis sysslar med? Skriv på forumet. Har du idéer om vad föreningen ska syssla med? Skriv på forumet. Genom att ha en levande diskussion på forumet kan vi sprida information om vad vi sysslar med. Därmed kanske vi kan undvika att vara *hemliga klubben* som den utomstående lätt kan tycka.

Vi har satt upp en wiki också. Vad är en wiki? Jo, det är webbsidor som varje medlem själv kan ändra direkt. Wikipedia är ett välkänt exempel.

I övrigt hoppas jag att du, om du använder DISGEN, har uppdaterat till DISGEN 8.2a som fixar många stygga problem i 8.2. 8.2a skickades ut på CD i maj/juni till alla som har köpt 8.2.

På släktforskardagarna i Örebro visade vi en koppling från DISGEN till Arkiv-Digitals bilder på samma sätt som vi tidigare kunnat koppla till Gengene. Gengene, AD och SVAR kompletterar varandra på ett sätt man bara kunde drömma om för tio år sedan. Buss på landskapshandlingarna!

Dan Berglund
Daniel Berglund
Ordförande

Tyck till i Dis Forum eller via e-post till ordf@dis.se.

Diskulogen är medlemstidning för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

FÖRENINGEN

Föreningen Dis,
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149043
Fax: 013-149091
dis@dis.se, www.dis.se
PG: I 40 33-5, BG: 5009-6742

Medlemsavgift: 150 kr per år.
Famijlmedlem: 75 kr per år.
EXPEDITION & FORSKARSTUGA
Hovslagaregatan 3,
Gamla Linköping
Öppet månd-fred kl 9-16.
Kansliet lunchstängt kl 12-13.
Ring gärna före besök!

KANSLISTER

Ragnhild Bergström och
Susanne Enkel.

REDAKTÖR

Anna Linder, diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING

Kontakta redaktör Anna Linder
ANSVARIG UTGIVARE
Daniel Berglund

UPPLAGA

28 000 exemplar

UTGIVNING

4 gånger per år

TRYCK

Sandvikens Tryckeri
ISSN 1101-3826

Långarydssläkten

Den 12 september 2010 återförenades tusentals medlemmar av världens största kartlagda släkt, Långarydssläkten. Efter 34 års forskningsarbete fullbordas då bokverket i fem band med alla 208 000 spårade medlemmar av släkten.

Släkten är kartlagd i 16 generationer. Inte mindre än 155 000 av släktmedlemmarna är fortfarande i livet och idag utgör släkten 1,5 procent av Sveriges befolkning.

Den gemensamma utgångspunkten för alla ättlingar är bonden och kyrkvärden Nils Andersson (1620–1717) och hans hustru Börta (ca 1631–1705) på släktgården Askebo i Våthult.

Släkten har dubbelt upp blivit noterad i Guinness rekordbok: som den största kartlagda släkten från 1988 och för att 1991 ha hållit det största släktemötet med drygt 2 500 deltagare i Långaryd.

www.langarydsslakten.se

T

itanic bärgas virtuellt!

Stora delar av vraket har tidigare aldrig undersökts eller fotograferats, men nu genomförs en omfattande utforskning av vraket så att forskare kan bygga en detaljerad 3D-modell som blir tillgänglig via internet.

Expeditionens hemsida har redan nu mycket att titta på, www.expeditiontitanic.com.

Titanic hade 2 228 människor ombord när hon sjönk den 15 april 1912 – över 1 500 personer omkom. Vraket hittades först 1985 på 3 800 meters djup sydost om Newfoundland.

www.nyteknik.se

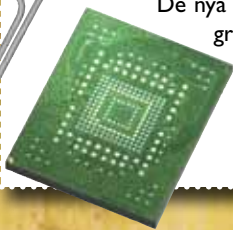
Flashhårddisk liten som ett frimärke

Sandisk presenterar en ny generation Solid State-hårddiskar, SSD. Det nya flashminnet på 4–64 GB väger bara ett gram, är litet som ett frimärke och kan laddas fast som hårddisk direkt på moderkortet.

De nya minnena kallas ISSD, Integrated Solid State-hårddisk.

Läshastigheten ligger på 160 MB/s och skrivhastigheten på 100 MB/s.

www.nyteknik.se

Digitalarkivet i Norge

På Norska Digitalarkivet finns en räknare som räknar ner dagarna tills Folketellingén för 1910 läggs upp. Detta sker i december i år.

Här finns även Østfolds historielags databas *Innflytta svenskar til Østfold 1812–1920* innehållande ca 27 000 personer.

<http://digitalarkivet.no>

Svenska Släktkalendern

I samband med Svenska Släktkalenderns 125-årsjubileum släpper man ett samlat personregister över ingifta, i utgåvorna 1984–2010. Det rör sig om drygt 25 200 namn.

På samma CD-skiva medföljer också bildfiler av de två tidigare registren, som har fotograferats uppslag för uppslag.

Då många personer förekommer i fler än en av de tre delsviterna är det vanskligt att uppskatta hur många ingifta det rör sig om totalt, men det är över 100 000 individer.

www.svenskaslaktkalendern.se

Släktforskning på TV

Kom ihåg att du kan se en del TV-sändningar med släktforskningsinslag på kanalernas play-hemsidor.

Om du t.ex. skriver *släktforsk** i sökrutan på SVTplay eller URplay får du fram flera intressanta klipp.

www.ur.se/play
<http://svtplay.se>

Länkar
www.sfi.se/grangesberg
www.filmarkivet.se
www.svenskfildatabas.se

Filmarkivet i Grängesberg

Svenska Filminstitutets filmarkiv i Grängesberg har till uppgift att förvara och digitalisera dokumenterande filmer som inte visats på biograf. Dessutom katalogiseras filmernas innehåll i en databas som är sökbar via internet.

Filmer som är dokumenterande, icke fiktiv, film som inte producerats med avseende på biografvisning är viktiga tidsdokument över Sverige under 1900-talet, filmer som finns exempelvis hos föreningar, företag, kommuner, arkiv, museer och privatpersoner.

Den totala mängden kulturhistorisk film har uppskattats till ca 100 miljoner meter. Filmerna är en viktig del av vårt kulturarv och ett angeläget källmaterial för forskningen.

För att göra filmerna tillgängliga för forskning och allmänhet överförs de till digitalt format och katalogiseras i Svensk filmdatabas. Deponenterna/donatorerna inbjuds att delta i arbetet med att identifiera innehållet i filmerna genom att de får en digital kopia i retur.

Filmerna tvättas, förpackas och lagras i klimatarkiv för framtiden. Filmerna som digitala filer lagras på en server, och

en fil skickas via nätet till KB för att där lagras som en digital arkivfil.

Privatpersoners filmer är inte prioriterade och väntetiden har p.g.a. mängden inkommen film blivit lång. Kriterierna för att ta emot privatfilmer är:

1. Gamla filmer (1930-, 1940- och 1950-tal)
2. Filmer som skildrar en familjs/släkts liv under flera decennier
3. Filmer med innehåll av allmänt kulturellt värde.

Filmarkivet tar inte ut någon kostnad för arbetet förutom en liten expeditionskostnad för porto och hantering av utskick.

Uppdrag

Filmarkivet har två huvuduppdrag. Det ena är att bevara originalfilmer på filmbas för framtiden. Det andra är att tillgängliggöra filmerna.

Film är ett levande material som bryts ned om det inte tas om hand på rätt sätt. Ett förstört material är oerhört kostsamt att restaurera och i många fall till och med omöjligt. Gamla filmer ska inte köras i projektorer, om nu sådana finns tillgängliga. Risken är stor att filmerna förstörs. Ett mycket lätt och effektivt sätt är att visa filmerna som DVD-kopior.

Många kommuner har stora arkiv med filmer som skildrar den lokala utvecklingen. Genom Filmarkivet blir dessa filmer tillgängliga för allmänheten i högre grad än tidigare. Flera läns museers filmer, lik-

som riksmuseers, är redan digitaliserade och tillgängliga för allmänheten.

På sikt bör arkivets filmer göras tillgängliga för allmänheten via nätet, och Filmarkivet scannar merparten av de filmer som kommer att visas på *Filmarkivet.se*.

Nutid

Efter sju år är Filmarkivet i dag färdigbyggt och ett komplett arkiv med alla funktioner på plats. Verksamheten i Filmarkivet är mycket tidskrävande och kräver hög bemanning. Tack vare accessprojektet har personalstyrkan fördubblats, och antalet anställda har bestått av 17 tjänster under 2006–2010. Antalet skannade meter film har sedan 2006 varit ca 300 000 meter film årligen.

Filmarkivets sammanlagda budget från 2010 och framåt ligger på 7,5 miljoner kronor.

Framtid

När Filmarkivet etablerades ansågs film på filmbas vara mest hotad, men videofilmerna anser vi också är hotade. Filmarkivet har under åren fått många förfrågningar om att ta hand om videofilmer samt dokumenterande ljudinspelningar på rullband och kassettband. Detta är något vi gärna skulle vilja se i ett utvidgat uppdrag. 🦋

TOMMIE HILDMAN

Daniel Berglund

DIS ORDFÖRANDE

Farmors släkthistorier var väl intressanta, men det var först när det var möjligt att släktforska på internet som Dis ordförande, Daniel Berglund, själv ville börja släktforska.

Daniel är född och uppvuxen i Göteborg, där han bott större delen av sitt liv.

– Ingen av mina föräldrar kommer dock från Göteborg. Jag har inga anor i Göteborg, lustigt nog, berättar Daniel.

Daniel har, som många släktforskare, först forskat bakåt så långt som möjligt och sedan breddat sin forskning. Några av de äldsta grenarna har han spårat ända till slutet av 1600-talet.

– Men mycket längre än så har jag inte kommit. Jag har ju inte några adliga eller prästerliga anor i släkten. Det är mest bönder och torpare och liknande i min släkt.

Flera släktingar, på båda sidor, har sysslat med släktforskning. Daniels farmor och farfar inventerade alla levande släktingar. De hade mycket bra koll på släkten och lämnade över ett material som Daniel kunde fortsätta forska på.

– Jag hade en behaglig start. Jag kunde börja forska direkt på mitten av 1800-talet, all nyare information hade jag redan.

Det finns mycket levande material om personer i släkten eftersom både Daniels

farmor och farfars mor gjort många anteckningar. Daniels farmor gjorde tjocka kompendier som delades ut bland släktingarna.

Utbildning och arbete

Daniel gick en datorvariant av naturvetenskaplig linje och fortsatte sedan med studier i teknisk fysik vid Chalmers.

– Det blev teknisk fysik eftersom min bror hade gått där och tyckte att det var en bra linje. De valfria kurserna blev alla datorkurser jag kunde hitta. Så i praktiken blev det en sorts datorutbildning av det hela.

Efter studierna vid Chalmers visste inte Daniel vad han ville göra, så han valde att studera biologi, systematisk botanik, under några år. Han slutade då han insåg hur kärv arbetsmarknaden såg ut för biologer.

Daniel arbetar för företaget Kvaser i Mölndal. Han har arbetat där sedan han gjorde sitt examensarbete hos dem, 1993.

– Jag brukar säga att jag arbetar med datanätverk i bilar. Vi är ganska specialiserade på att göra en sak, PC-Interface som tittar på trafik för en viss typ av

datanätverk, en så kallad CAN-buss. I moderna bilar drar man runt ett litet datanätverk i stället för att dra runt en jättestor kabelmatta. Detta sparar både kabel och ger extra funktionalitet i bilen. Tekniken uppfanns på 1980-talet och spred sig till bilindustrin under 1990-talet. Sedan har det spridit sig till andra industrier och t.ex. gett automatisering av medicinsk industri, flygplan och tåg.

Fritidsintressen

När Daniel inte sysslar med släktforskning har han på somrarna ägnat ganska mycket tid åt fjällvandring, kanotpaddling och liknande. Ett annat stort intresse som tar en del tid är löpning.

– Jag brukar springa en del långlopp, som Göteborgsvarvet och Lidingöloppet, varje år. Men jag springer inte långloppen för att åstadkomma något speciellt resultat. Jag springer för att det är roligt.

Släkten

Daniels släkt kommer från södra Sverige, främst Småland, Kalmar, Blekinge och östra Västergötland.

» *Jag började släktforska runt 2002, när Geline hade lagt upp Kalmar på sin sida. Det var tack vare Geline som jag började.* «

– Jag har ingen släkt alls norr om Askersund. Alla kommer från Sydsverige. Namnet Berglund kommer t.ex. från Karlskrona där en slaktargesäll hette Berglund. Varifrån han kom har jag hittills inte lyckats lista ut. Staden brann ju 1791, så de flesta arkivhandlingarna försvann nog då.

– Jag började släktforska runt 2002, när Geline hade lagt upp Kalmar på sin sida. Det var tack vare Geline som jag började. Jag har inte besökt arkiv eller beställt microfiche till biblioteket i någon större utsträckning. Det var först när det var möjligt att läsa arkivmaterial över internet som det gick att börja släktforska tyckte jag.

Senast Daniel släktforskade tittade han på pistolsmederna Fremberg i Jönköpingstrakten. Men när han väl får tid att släktforska nästa gång blir det nog något helt annat.

– Jag forskar på det som verkar intressant för stunden.

Föreningen Dis

Daniel gick med i DIS 2002 eftersom han ville ha tillgång till DISBYT. Varken för-

eningen eller DISGEN var särskilt intressanta då. Han använde Min Släkt och tyckte inte att DISGEN var tillräckligt bra.

– Sedan tröttnade jag lite på Min Släkt eftersom jag saknade flera funktioner i programmet. Jag tittade återigen på DISGEN, men tyckte fortfarande inte att det var bra. Jag skrev och var aktiv på DIS Forum vilket sedan gjorde att jag blev tillfrågad att medverka i utvecklingen av DISGEN. Det var lätt att komma igång eftersom vi på jobbet använt samma miljö som DISGEN utvecklas i.

Daniel började använda Min Släkt 2002, och det har han inte slutat med. Han använder programmen parallellt.

– Jag tänker gå över till DISGEN, men för att exporten från Min Släkt ska bli bra måste jag göra något åt min lilla käll-databas först. Det är lite jobb med det, så min riktiga släktforskning ligger fortfarande kvar i Min Släkt.

Framtiden

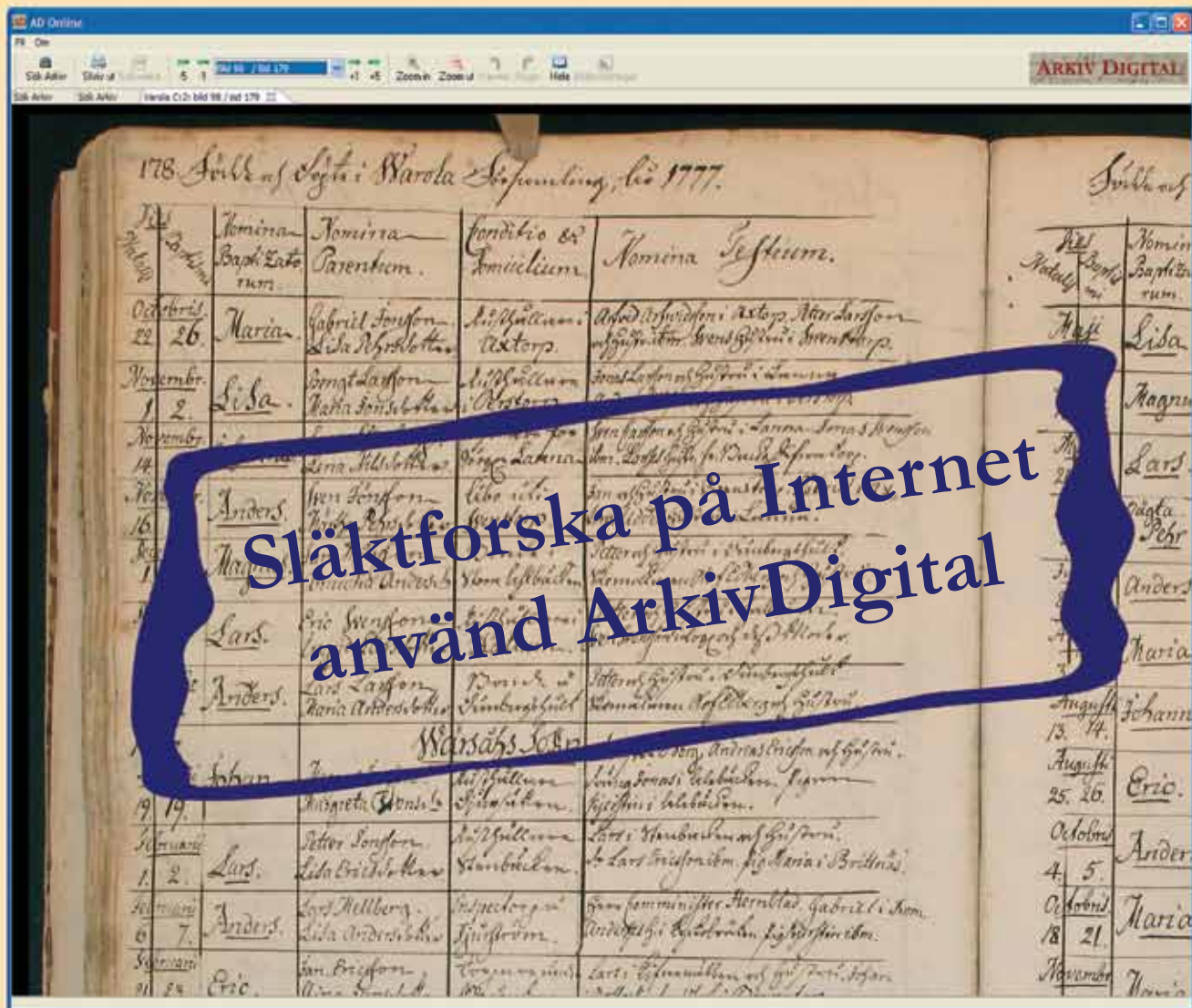
Daniel har ganska många framtidsvisioner för föreningen. Men det han främst tänker på är utvecklingen av DISBYT.

– Jag tycker egentligen att DISBYT är det viktigaste vi har i föreningen. Jag skulle gärna vilja se en framtid, om tio år eller så, där man kan bygga ut DISBYT-databasen så att man kan länka från det egna släktforskningsprogrammet ut till data i en utvidgad DISBYT-databas. Då kan var och en forska på de mest närliggande anorna, medan de mer avlägsna delarna istället länkas in från data i den här större utvidgade DISBYT-databasen.

Frågan om hur man säkerställer kvaliteten på alla ingående data måste givetvis lösas på något tillfredsställande sätt. Man måste kunna markera vad man forskat fram själv och vad man hämtat från databasen och sedan se det direkt i sitt släktträd.

– Det skulle vara kul om man i den här utvidgade DISBYT-databasen kunde samarbeta kring olika släktforskningsprojekt så att man bidrar med sin egen forskning, och i gengäld kan hämta bitar från den stora databasen och lägga in i sin egen forskning. 🐼

Nyfotograferat!

Med oslagbar bildkvalitet!

Det är ofta svårt att läsa gamla kyrkböcker på Internet. Inte bara de gamla handstilarna ställer till problem utan också bildernas kvalitet.

De flesta som erbjuder kyrkböcker på Internet ger dig digitala kopior av gamla mikrofilmer som fotograferades för femtio år sedan. I svartvitt.

Läs mer och se bilderna på riktigt på → www.arkivdigital.se

ArkivDigital har valt en annan väg.

Vi nyfotograferar alla Sveriges kyrkböcker med moderna digitalkameror. Och självklart i färg. Därför kan vi erbjuda dig en oslagbar bildkvalitet.

Det gör släktforskningen mycket lättare. Och roligare!

ARKIV DIGITAL

www.arkivdigital.se

Siv Qvarfordh
medlem 17788

Frågor

Skicka in material till **DISBYT** en genväg för släktforskare

DISBYT är databasen som ger dig möjlighet att söka efter dina förfäder. Du får också möjlighet att knyta kontakt och byta uppgifter med andra släktforskare som forskar på samma personer som du!

22,2 miljoner poster!

DISBYT är uppbyggd av Dis-medlemmar som har skickat in utdrag från sina släktforskningsprogram. Varje post innehåller uppgift om namn, församling och årtal för händelser som född, gift och död.

Förmåner för de som skickat in

Om du har skickat in uppgifter om minst 200 personer det senaste året, får du en bläddringsfunktion där du enkelt kan bläddra mellan samma person inskickad av olika forskare. Denna funktion funkar om det finns en födelsenotis för personen. Om du har skickat in uppgifter om minst 1000 personer de senaste två åren, får du möjlighet att se en antavla i fyra generationer.

Du måste vara medlem i Dis för att få skicka in utdrag. Skicka ditt utdrag till närmaste DISBYT-ombud. Deras kontaktuppgifter finns i slutet av tidningen.

Läs mer på Dis hemsida www.dis.se.

Vilket släktforskningsprogram använder du? Vilka är de bästa programfunktionerna?

Vilka andra fritidsintressen har du? Vilken är din favoritmat och vilka resmål är intressanta?

Var i Sverige finns din släkt? Har du andra intressanta släktforskningsresultat att berätta för oss? Har du kört fast eller har något annat problem med någon släktgren?

Jag har använt DISGEN sedan 2001.

Jag är ordförande i Falkenbergs Kultur- & hembygdsförening som bland annat håller hembygds museet öppet under sommaren.

Jag syr lapptäcken, spelar boule, löser gärna sudoku eller tittar med förtjusning på engelska TV-serier.

Fisk och skaldjur är alltid gott, snart stundar den årliga familjemiddagen med inkokt makrill! Sista långresan gick till Australien år 2000 – fantastiskt att ha fått se en del av denna kontinent! Jag gillar hösten med klar luft och härliga färger!

Genom släkten Qvarfordt har vi fått lära oss en del av Sveriges brukshistoria – familjerna levde i sin egen värld inom det bruk de arbetade på. De hade mat och bostad genom arbetet, och på så sätt var det väl relativt tryggt men också oerhört slitsamt.

På våra resor till och från Leksand letade vi upp en del av de bruk vi stött på i släktforskningen, vilket givetvis ökat intresset. Och så många vackra miljöer vi upptäckt! Vår egen forskning tog oss tillbaka till makens ff ff ff hammarsmedmästare Jöns Qvarfot, f 1729, men tack vare Kurt G Trägårdh kan vi spåra släkten till slutet av 1500-talet – Kurt ska ha en stor eloge för allt arbete han lagt ner!

Siv Qvarfordh, 68 år, bor i Falkenberg. Siv är pensionerad administratör. Siv har släktforskning i 16 år och varit medlem i Dis sedan 2001.

Örebro 2010

Släktforscardagarna i Örebro smygstartade på fredagen med de sedvanliga konferenserna för ordförande, redaktörer och cirkelledare. Sedan följde två dagar med släktforsarmässa, årsstämma, stämmomiddag och ett stort utbud av föredrag.

Örebro firar att det är 200 år sedan Bernadotte blev vald till ny tronarvinge vid Riksmötet i Örebro 1810.

Örebro 2010 invigdes i mars och håller på fram till december. Under denna period uppmärksammas jubileet med olika aktiviteter, däribland Släktforscardagarna.

Örebro 2010 kommer att präglas av tre teman, alla med utgångspunkt i händelserna i Örebro:

- Fred, frihet och demokrati
- Tryckfrihet/Det fria ordet
- Form, design och måltid

Mässan

Släktforscardagarna 2010 invigdes på lördagen av landshövding Rose-Marie Frebran i Conventum Kongress.

Släktforsarmässan i Conventum Arena inhyste över 100 utställare som besöktes av över 5000 besökare. Detta är en av de största Släktforscardagar som arrangerats sedan starten 1985.

Föredragen hölls på bekvämt gångavstånd från mässan. De nära fyrtio före-

dragen som hölls var mycket populära – långt mer välbesökta än arrangörerna hade räknat med. Det var långa köer och många som inte fick plats på föredragen. Ibland vara alla föredrag fullsatta så att den väntande skaran i korridorerna inte hade något alternativ annat än att gå på mässan eller gå hem.

Middagen

Stämmomiddagen hölls i Conventums bankettsal under lördagskvällen. Maria Johansson med band underhöll med blandad musik av t.ex. Edith Piaf, Thomas DiLeva och Elvis Presley.

Under middagen tackades årets arrangörer och budkaveln skickades vidare till Norrköping, där Släktforscardagarna kommer att hållas nästa år. Under kvällen delade även Släktforskarförbundets ordförande, Barbro Stålheim, ut flera diplom.

Journalisterna Gunilla Nordlund och Elisabeth Renström från radioprogrammet Släktband tog emot Victor Örnbergpriset. De tilldelas Örnbergpriset för att *på ett föredömligt sätt medverkat till att lyfta fram släktforskningen som den folkrörelse och kulturfaktor den är...*

Sex Hedersdiplom för förtjänstfulla insatser delades också ut. Mottagarna var: Dis egen Sture Bjelkåker, Henrik Karlsson från Öckeröarnas Släktforskarförening, Lars Otto Berg från Genealogiska Föreningen, Weimar Sjöstedt från Tranås-Ydre Släktforskarförening samt Anika och Lennart Lindqvist från Midälva Genealogiska förening. 🍄

Självaste tronarvingen, Bernadotte, visade sig vid flera tillfällen under Släktforscardagarna.

Sångerskan Maria Johansson underhöll under stämmomiddagen.

Örnbergpristagarna Gunilla Nordlund och Elisabeth Renström.

Årets mottagare av hedersdiplom: Weimar Sjöstedt, Henrik Karlsson, Sture Bjelkåker, Annika och Lennart Lindqvist samt Lars Otto Berg.

Ordförandekonferensen

Under ordförandekonferensen på fredagen redovisades förbundets ekonomi och IT-projekt och därefter hölls flera föredrag av bland annat Riksarkivet och Genline.

Förbundets kassör Lars Sundell redogjorde för ekonomin och sammanfattade den som "bra just nu", men den kommer att bli sämre. Prenumerationsavgifter (Släkthistoriskt Forum, Rötters Vänner, Årsboken) står relativt still. Inkomster i bokhandeln (dvs förbundets CD-skivor och andra produkter) varierar upp och ner. Prognos för bokhandeln 2010 är 5,4 miljoner på grund av nya dödboken, men för 2011 endast 3,4 miljoner eftersom inga nya produkter planeras. Resultatet är ett överskott 2009 på 1,5 miljoner, prognos 2010 på 1,9 miljoner, men för 2011–2012 cirka nollresultat och 2013 ett underskott på 0,5 miljoner, om inget görs.

IT-projekt

IT-ansvarige Björn Jönsson redogjorde för pågående IT-projekt. Man har säkerställt produktionsmiljön och satt upp t.ex. en intern utvecklingsserver. Det finns idag 13 databaser på Rötter som

kommer att underhållas/vidareutvecklas i varierande grad. Gravvårdsinventeringen – här pågår avfotografering av den gamla pappersbaserade inventeringen. Nyregistrering kommer att ske via en interaktiv databas av liknande typ som Porträttfynd. En ny databas med konsulatsarkiv demonstrerades. Den kommer att vara tillgänglig endast för Rötters Vänner. Arbetet med "nya Rötter" fortgår och kommer att ta mycket resurser framöver, men resultatet kommer att släppas gradvis, lite då och då.

Övrig förbundsinformation

Förbundsordförande Barbro Stålheim redogjorde för andra pågående aktiviteter på förbundet, t.ex. ett projekt för internationell släktforskning.

Le Roy Billberg från Familysearch visade pågående indexeringsaktiviteter för de kyrkböcker som LDS har skannat. Detta görs med frivilliga krafter och vem som helst kan anmäla sig och börja hjälpa till på www.familysearch.org.

Riksarkivets utveckling

Riksarkivarie Björn Jordell, som tillträdde i maj i år, berättade om sina tankar kring att modernisera Riksarkivet, vilket är det uppdrag han fått från kulturministern. Han poängterade att arkiven ska bevaras för att användas och gjorde en

stor poäng av tillgänglighet. Intressant nog spekulerade han över möjligheten att släppa RAs inskannade material fritt, dock utan att egentligen säga mer än att frågan är komplicerad.

Genline och Ancestry

Mikko Ollinen, VD för Genline, berättade om Genline och Ancestry. Ancestry köper Genline på grund av ett stort sug i USA efter Genlines svenska bilder, och för att man vill utveckla den svenska marknaden. Genlines verksamhet fortsätter som tidigare, även om det lät som att Familjeband nog med tiden skulle överföras till Ancestrys tekniska plattform.

Framtidsvisioner

Undertecknad höll sedan ett kortare anförande på temat "Vad händer i framtiden" och påstod bland annat att vi inom en tioårsperiod kommer att vara omgivna av både datorer i alla storlekar, och datanätverk; viktiga funktioner man kommer att efterfråga är att hantera samma data (t.ex. släktforskningsdata) från flera olika ställen och från olika typer av datorer (t.ex. handhållna och stationära). 📡

DANIEL BERGLUND

Boktips

Fader okänd – Vad gör jag? (Elisabeth Thorsell) och *Barnhusbarn i arkiven* (Louise Lönnroth) i Sveriges Släktforskarförbunds Årsbok 1990.

Barnamörderska av Annika Larsdotter.

Riksarkivets vägledning *Fader okänd* är gratis att hämta på deras arkiv eller hemsida.

Studieledarkonferensen

Studieledarkonferensen innehöll föredrag om folkrörelse- och företagsarkiv, hur man hittar oäkta barn, Arkiv Digital's framtidsplaner samt en avslutande diskussion om utbildning inom släktforskning.

Dagens första föreläsare var Håkan Henriksson från ArkivCentrum i Örebro län. Han berättade på ett lysande sätt om de olika handlingar och dokument som vi släktforskare kan finna i deras folkrörelse- och företagsarkiv. Motsvarande arkivs innehåll ute i landet kan variera beroende på deras organisation.

Frikyrkorörelsen hade ett starkt fäste i Örebro, bl.a. baptisterna. Deras medlemsmatriklar och protokoll samt andra skrivelser innehåller mycket intressant information som kanske inte finns att få i andra källor. När till exempel en medlem blev utesluten framgår orsak och tid för när detta hände i protokollen.

Nykterhets- och arbetarrörelsen samt politiska organisationer har motsvarande medlemsmatriklar och protokoll.

Idrottsrörelsens dokument över medlemmar och resultat innehåller många gånger även fotografier av medlemmarna, både porträtt och gruppfoto.

Hantverksföreningarna, efterföljare till Skrå-handlingarna, har mycket detaljerad information i protokollen. Där

framgår även deras historiska leverne, såsom var de bott tidigare. De hade sjuk-kassa och medlemsregister för dessa med utbetalningar och belopp noterat. I Örebro har de även fotografier, men det är inte så vanligt på andra håll.

Företagsarkiven innehåller många räkenskaper, men det finns en hel del godbitar i dem också. När det gäller bruken finns ägarna och torpen med, samt vilka som bodde i torpen och vad de hade för arbete på bruken. En mästern kunde ha ett arbetslag och då framgår det vilka som ingick i hans arbetslag. De som bodde i närheten av bruken, men inte jobbade där, kan finnas med i bruksböckerna om de hade någon handel med bruket. Torpkartor och torpbeskrivningar kan även finnas här. Bergsmännen och smedernas villkor, samt transporter av vem och till vem kan framgå i böckerna.

Oäkta barn

Calle Lindström från Linde Bergslags Släktforskarförening var otroligt kunnig och intressant att lyssna på när det gäller hur man hittar oäkta barns föräldrar. Vi fick även ta del av Sveriges rättsväsen genom tiderna för de straff som lagen och kyrkan utfärdade för de som inte var gifta med varandra då ett barn föddes.

I Calles egen släktforskning har han stött på många oäkta barn och okända föräldrar och detta ligger till grund för hans intresse och kunskap. Det finns många olika källor att leta efter uppgif-

ter i både inom kyrkan och i domböcker. Vi fick en hel del tips om vilken litteratur som är skriven om oäkta barn och hur deras liv kunde gestalta sig och deras rätt i samhället. Många av dessa böcker ger god hjälp när man själv försöker hitta vägen till svaren.

Vi fick reda på att i barnmorskeböckerna framgår det inte vem som är den okände fadern. Det är många som tror det. De konvolut där modern kan ha uppgivit vem som är fadern till hennes barn lämnades ofta till prästen. Det är inte vanligt att dessa konvolut finns kvar i arkiven, vilket dock många släktforskare tror.

ArkivDigital

Niklas Hertzman föreläste om ArkivDigital, vilka källor som finns att tillgå på nätet och vilka framtidsplaner ArkivDigital har för sin publicering. De strävar fortfarande efter att få tillstånd att fotografera kyrkböckerna i arkiven på Gotland och i Jämtland. Vi fick även se hur registersökning kan göras på deras hemsida.

Diskussioner

Vi hade en diskussion i ämnet utbildning och framtiden inom släktforskningen. Behövs utbildning för kursledare? Vad ska en grundkurs eller en fortsättningskurs innehålla? Vad kan förbundet stödja ledaren med? 🐼

CHARLOTTE BÖRJESSON.

Redaktörskonferensen

Upphovsrätt

Olika tidsperioder gäller för olika sorters bilder. Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk ger svar.

Redaktörskonferensen handlade om Medlemsbladen – exempelvis vilken utrustning som behövs för att skapa dem, vad man får skriva i dem och hur de kan distribueras.

Först handlade det om vilka programvaror man kan använda för att göra medlemsblad. Man behöver inte nödvändigtvis köpa in dyra och kanske komplicerade program, det finns gratisprogram på nätet. Scribus är ett sådant.

Hemsidor

Sedan diskuterades hur hemsidor kan se ut och fungera. Det är viktigt att ha ett tilltalande ansikte utåt. Det lockar nya medlemmar, men även befintliga medlemmar att vara aktiva inom de olika medlemsföreningarna. Rötters hemsida är fortfarande under renovering.

Bildbehandling

Att använda bilder i medlemsbladen lockar läsare, tydliggör text, skapar luft och

engagemang. Man kan hämta hem många tillräckligt bra bildbehandlingsprogram via nätet – en del stora, andra enklare.

Sedan följde en snabb genomgång av vad olika bildformat står för och när de ska användas.

En del av medlemsföreningarnas redaktörer har möjlighet att få uppbackning av en mer tekniskt kunnig redaktör och kan ägna sig helt åt innehållet i bladet.

Upphovsrätten

Ulf Johansson, ansvarig utgivare för Nerikes Allehanda och med erfarenhet också från Smålandsposten och Bohuslänningen, talade om upphovsrätten. I Sverige har vi en stark upphovsrätt. Det gör att man måste vara ytterst försiktig med vad man lånar från olika media. T.ex. måste såväl tidning som journalist ge sitt tillstånd för att man ska kunna återge det som publicerats. Fotografier får inte heller publiceras utan att fotografen gett sitt tillstånd. Fotografens namn skall alltid anges.

Eftersom lagarna ständigt ändras för att i någon mån hinna med medietveck-

lingen måste man som redaktör hålla sig informerad om vad som gäller. På konferensen var man t.ex. inte helt överens om det var 50 eller 70 år som gäller innan foton blir fria, eller om det gällde från när bilden togs eller när fotografen dog (se faktaruta). Problemen har blivit allt större i och med all publicering på webben.

Medlemsblad

Vi fick veta skillnad på blad och tidningar. Vi ger ut blad. Till sist diskuterades hur medlemsblad ska ges ut i fortsättningen. Papperstidningar är dyra med tryckning, moms och distribution.

Bladet skulle kunna skickas som mejl eller hämtas via hemsida. Det finns dock medlemmar med ingen eller dålig internetuppkoppling. Det är inte heller säkert att man är så datorkunnig att man kan/vill hämta hem saker på nätet. Kommer vi att tappa medlemmar? Kommer yngre att vara mer intresserade om vi skickar bladen via webben? Frågetecknen hopade sig och det var just inga som rätades ut. Diskussionen fortsätter tycks det. 🐼

PIA HOLMBERG

Släktforskning + Hembygdsforskning = Genline

I Genline FamilyFinder hittar du numera gröna Bygdebandssymboler i sökfönstret. De visas för de sidor som är indexerade på platsnivå och där en matchning finns med en plats i Bygdeband. När du klickar på en Bygdebandssymbol öppnas en webbläsare och du förflyttar dig direkt från platsen i kyrkboken till samma plats i Bygdebandsdelen av Familjeband. Där hittar du bilder och kompletterande information om platsen. Platsinformationen läggs in av hembygdsföreningar och i de fall de ännu inte lagt in någon information ser du istället platsens position på en karta. Den inlagda informationen ökar i takt med att hembygdsföreningarna digitaliserar sina arkiv. I dagsläget arbetar cirka 275 hembygdsföreningar med att lägga in material!

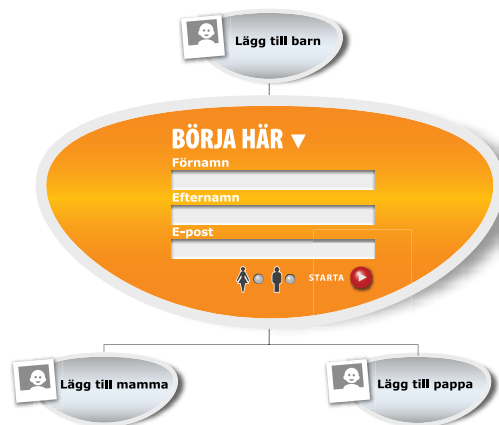
Som medlem i DIS betalar du endast 1 395 kr för ett helårsabonnemang på de digitala kyrkböckerna i Genlines bildarkiv. Du sparar 600 kr! (Ord. pris 1 995 kr). **Beställning gör du på www.genline.se**

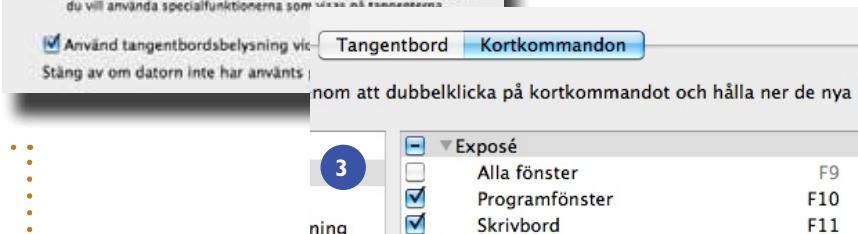
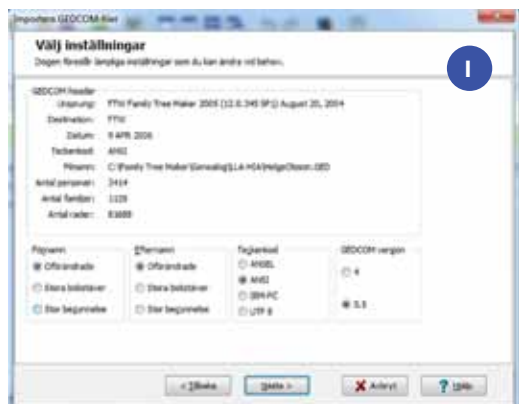

Upptäck Familjeband och Bygdeband!

Prova Familjeband - www.familjeband.se - ett gratis web-baserat släktforskningsprogram och en gratis mötesplats på Internet för dig som är intresserad av familj, släkt och bygd. På Familjeband kan du bland annat bygga ditt eget släktträd och skapa digitala fotoalbum. Med hjälp av GEDCOM-importen kan du importera den släktforskning du redan gjort.

Som en del i Familjeband finns tjänsten Bygdeband med material som hembygdsföreningar tillhörande Sveriges Hembygdsförbund har digitaliserat. Just nu arbetar cirka 275 hembygdsföreningar med att publicera sitt material.

HELGE OLSSON
helge@dis-syd.se
<http://kulturenanderslov.se/helge>

Windowsprogram på Macintoshdatorer

Det har blivit enklare att köra Windowsprogram, som t.ex. DISGEN, Min Släkt och Holger på Macintoshdatorer. Handhavandet är dock inte alltid problemfritt.

Nu när det blivit enklare att köra Windowsprogram på Macintoshdatorer är det viktigt att GEDCOM-export/import fungerar klanterfritt. Särskilt då det är allt vanligare att man exporterar och importerar mellan de olika programmen och kör Windows- och Macintosh-program, jämsides i samma dator.

Gedcom i Disgen 8.2a

Liksom DG8.2-2 accepterar inte DG8.2a GEDCOM-filer skapade i Reunion 9 och ej heller filer skapade i Family Tree Maker 2005. Texten *TLR tagg saknas. Ej igenkänd som GEDCOM-fil version 4* kommer upp [Bild 1].

Det går att kringgå detta problem genom att importera GEDCOM-filen till DISGEN 8.1d eller 8.1e – och där skapa en säkerhetskopia, som sedan läses in i DG 8.2a. Det förutsätter naturligtvis att man har kvar en gammal DG 8.1-version i sin dator.

Väljer man ANSI och 5.5 vid importen, blir allt OK – utom att källorna inte

hänger med vid importen – det är ett gammalt problem som finns kvar sedan tidigare.

Disgen 4.5.5 på Mac

Det finns nu en uppdaterad version av DISGEN 4.5.5 (6), som kan laddas hem från DIS hemsida. Som tidigare kan programmet endast köras i OS 7.8 och 9 – och kräver start av andra program om datorn har ett Ram-minne (inbyggt och/eller virtuellt) som är större än 16 MB.

Programmet kan också köras i PowerBook G4, med OS9 – men då går det inte att göra utskrifter från program direkt till skrivare.

Faddrar för DISGEN 4.5.5 på Mac är Kerstin Bjernevik (Kista), Kerstin Olsson (Eslöv) och Sven Olby (Västerås). För kontaktuppgifter, se fadderlistan i slutet av tidningen.

Disgen 8.2a på Mac

DG8.2a-versionen är testad på PC med XP HE, VM ware Fusion och i Mac-

bookPro med Windows 7, Parallels och OS X10.6 Snow Leopard.

Med DG8.2a i Macen finns ett problem som kvarstår sedan tidigare, bilderna följer inte med RTF-filerna – trots att de är med vid granskning och utskrift till skrivare. Problemet förekommer i både Word 2003 för Windows och i Word 2008 för Macintosh.

Ytterligare ett problem har dykt upp; *Skapa register* i RTF-fil med F9-tangenten fungerar inte på Macen. F9-tangenten har inte samma funktion på PC som på Mac. Detta problem förekommer också, både i Word 2003 för Windows och i Word 2008 för Macintosh.

Lösningen på problemet är att i DISGEN 8.2 på Mac, vid uppdatering av register i RTF-fil, använda *Cmd+A* och sedan *Cmd+Alt+Shift+U*. Alternativt kan man göra en inställning i Macen [Bild 2 & 3] och då använda ungefär samma knapptryckning som rekommenderas för DISGEN 8.2 på PC, nämligen *Cmd+A+F9*.

Faddrar speciellt för DISGEN 8.2a på Mac finns inte för närvarande. 🍏

Fältmarskalken och löjtnanten

Valet av Bernadotte som svensk tronarvinge är ett bevis på vad som kan åstadkommas med hjälp av lite framåtanda, en lyckad PR-kampanj, innan begreppet myntades, och ett tandpetarfodral.

Jan Mårtenson berättade om tronföljarvalet i Örebro 1810.

Friherre Carl Otto Mörner, född 1781 i Uppsala, och hans bror Hampus blev tidigt föräldralösa och fick växa upp hos fosterföräldrar. Carl Otto gav sig in på den militära banan och tillbringade några år som soldat i Paris, 1803–1804. Detta var vanligt på den tiden, man åkte till Frankrike för att förkovra sig inom krigskonsten.

Fransman till tronen

Gustav IV Adolf var i landsflykt och hans farbror Karl XIII valdes till kung. Karl XIII hade ingen arvinge, och då han sedan drabbades av ett slaganfall 1809 började man se sig om efter en lämplig tronarvinge.

Den danske prinsen Kristian August valdes till kronprins. Men han hann bara vara i landet några månader i början av 1810 innan han avled av ett slaganfall.

Kristian Augusts bror Fredrik Kristian av Augustenborg låg nu bra till i tronarvingefrågan. Man ville ha Napoleons godkännande av tronarvingekandidaten och skickade en regeringskurir, Carl Otto Mörner, till Paris.

Mörner, som tyckte att det behövdes en fransman på Sveriges tron, började dock på eget bevåg att leta efter en lämplig kandidat. Bernadotte kom på tal, och han var ju redan känd som en bra ledare. Mörner presenterade sin kandidat för Napoleon som inte motsatte sig planerna, även om han hellre hade sett sin fosterson på den svenska tronen.

Bernadotte var katolik, men han skulle konvertera till den lutheranska läran. Tre krav ställdes på den nye tronarvingen:

- Ej vara i onåd hos kejsar Napoleon.
- Måste byta religion.
- Måste lära sig svenska.

Tronföljarvalet 1810

Mörner fick inget glatt mottagande i Sverige. Han sattes i husarrest och förbjöds att delta vid riksdagsmötet i Örebro. Varför hölls det i Örebro? Man måste vara långt bort från det osäkra Stockholm där von Fersen mördats bara en månad tidigare. Örebro var en lugn stad långt därifrån.

Genom den svenska ståndsriksdagen deltog representanter från de fyra stånden: adel, präster, borgare och bönder, i tronföljarvalet i Örebro 1810.

Fredrik Kristian hade fortfarande det största stödet, alla hade röstat på honom vid första röstomgången, så det såg ut som att han skulle föreslås som tronföljare den 11 augusti. På kvällen den 10 augusti inleddes dock en massiv PR-kampanj av Jean Antoine Fournier för att få Bernadotte till tronen. Han mötte utrikesstatsministern och gav honom ett brev och ett tandpetarfodral i elfenben innehållande

bilder av Bernadottes fru och barn, ett bevis på att tronföljden redan var fixad.

Fournier framhöll Bernadottes fördelar, anpassat efter varje stånd, inför bönderna framhölls hans rikedom och inför borgarna hur han skulle gynna handeln. Den 11–12 augusti kopierades Fourniers löften upp och spreds bland valdeltagarna.

Man lovade att om Bernadotte blev kung skulle han betala 8 miljoner Franc, ur sin egen ficka, till Riksgäldkontoret samt byta egen mark mot lämpliga, tidigare svenska, landområden och främja svensk utrikeshandel.

Den 21 augusti valdes slutligen Jean Baptiste Bernadotte till tronarvinge av Sverige. Den 4 september nåddes han av glädjebudet.

Kung Karl XIV Johan

Karl XIV Johan adopterades av kungen och blev kronprins av Sverige. Karl XIV Johan var öppen och tillgänglig för sitt folk, vilket gjorde honom omtyckt, men han lärde sig aldrig svenska. Hans valspråk var *Folkets kärlek min belöning*.

Kungen var flera gånger tvungen att rädda Mörner ur ekonomisk knipa. 1819 kostade han kungen 100 000 kr. Mörner var osmidig, burdus och kortväxt. Hans sista arbete, i en lång rad, var som tullinspektör. Han lämnade ofta sina poster i vredesmod. Mörner dog 1868.

Bernadottes hustru Desirée hade varit förlovad med Napoleon, och hennes syster var gift med Napoleons bror. Desirée hann träffa kung Gustav V som föddes 1858, två år innan hon avled. 🐼

Beskriva färger för en blind

Historien finns närmare än vad man tror. Dagböcker och brev ger oss en unik möjlighet att ta del av människors vardag för flera hundra år sedan.

Forskaren Christopher O'Regan berättade om livet under 1700-talet.

1700-talet och tiden innan 1810 kallas den gustavianska eran. Denna period är exotisk och spännande för att det är långt tillbaka i tiden, men ändå nog nära för att man ska känna igen sig.

Livet under slutet av 1700-talet och början av 2000-talet har många likheter. I en 1700-talsdagbok berättar en ung man som fått en ny spatserkäpp, att han först gick ut och rullade den i gruset för att den inte skulle se så ny ut, innan han använde den.

– Jag minns själv hur det var under 1970-talet när man hade nya vita träningsskor eller nya jeans. Dessa ville man lorta ner, eller slita lite på först innan man visade sig bland sina vänner – man ville vara cool och inte se så tillgjord ut.

Historiens vingslag

Christopher berättade att han pratat med en kvinna som spelat tennis med

kung Gustav V, och verkligen känt hur historien kommit närmare eftersom mötet knytit ihop flera generationer. Han hade träffat en dam, som träffat kung Gustav V, som träffat Napoleons fästmö.

Man kanske inte skulle vilja byta med den tidens livsvillkor, men deras tidsuppfattning är något vi skulle må bra av att ha i dag. Man kan läsa i en hovmans dagböcker att han *Ställde klockan efter kungens klocka – som gick olika varje dag.*

Revolution i Sverige

1789 var det revolution även i Sverige. Gustav III införde en ny regeringsform, Regerings- och säkerhetsakten. Här fanns en paragraf som sa att den som är bäst lämpad ska få ett högre ämbete, man måste inte längre tillhöra adeln.

Detta satte press på aristokratin och stockholmarna fick en känsla av betydelse. De började lägga pengar på klädseln och en omfattande Second Hand-handel uppstod.

– En börjar tro att en adelsman ej är så mer i huvudet än en ann, skrev en ung stockholmare.

Kungen var populär hos medelklassen och allmogen. Han hade infört en liberal och demokratisk monarki. Men han var impopulär och avskydd hos aristokraterna. De var mycket upprörda över att folk klädde sig över sitt stånd. Tidigare signa-

lerade silverklockan, silverknoppen på käppen och silverspännet på skorna att bäraren var en hederlig adelsman. Nu, 1790, var det ej så. En del bar till och med guldlocka, guldknopp och guldspänne.

1792 mördades kungen av aristokraterna då Anckarström sköt Gustav III på maskeradbalen. En våg av sorg svepte över landet. En bevarad sång berättar om befolkningens känslor:

*Kung Gustaf försvann,
och död är väl han.*

*Välsignad hans lekamen den kalla
Och änglarna i himmelen de fröjdas åt hans
själ, och vänta uppå konungen alla.
I haven det väl bort?*

De adeliga mördade Kung Gustaf.

*Och Ankarström försvann
och död är väl han.*

*Förbannad hans lekamen den kalla.
Och djävlar i helvetet de fröjdas åt hans själ,
och vänta uppå adelmännen alla.*

I haven det väl bort?

De adeliga mördade Kung Gustaf.

Redan i en bok från 1820 skriver man hur svårt det är att förstå hur det var att leva under slutet av 1700-talet, det vore som att försöka beskriva färger för en blind. 🐼

Sápmi — Sameland

Samerna har fått utstå mycken nedvärderande behandling under historien. I slutet av 1800-talet var till och med riksdagen orolig för att de klena samerna inte skulle överleva. Det har visat sig att samerna nu är den friskaste urbefolkningen i världen.

Professorn i samisk historia, Peter Sköld, berättade om samernas historia.

Samerna har funnits i Sverige i 10 000–15 000 år. De övergick från att ha varit samlare och jägare till att bli renskötare. Övergången började då vildrenar fångades in för att användas som lockbete vid renjakten. Samerna har varit renskötare och nomader i bara ca 400 år.

– Spädbarnsdödlighet hos samerna var 2–3 gånger högre än i resten av Sverige, under 1800-talet, men nu finns det inga skillnader mellan samer och resten av befolkningen. Om man jämför med annan urbefolkning som aboriginer, inuiter och indianer, kan man inte hitta en

sådan positiv utveckling någon annanstans. Dessa andra urbefolkningar lever i regel 20–30 år kortare än resten av befolkningen, berättar Peter Sköld.

Utvecklingen beror på kulturella skillnader. När smittkoporna härjade blev indianerna utrotade på vissa platser och i Sverige dog 300 000 barn i en befolkning på 2 miljoner under 1750–1800. Samerna hade däremot låg dödlighet. Svenskarna såg smittkoporna som guds vilja och gav upp. Samerna däremot såg smittkoporna som en egen ande/makt. Då det inte gick att blidka denna makt flydde de. Direkt de hörde att smittkoporna hade kommit flydde de trakten med hela familjen och höll sig borta i flera år. På detta vis undvek de sjukdom.

Många andra länder vill lära sig mer om den positiva utvecklingen som urbefolkningen haft i Sverige.

Nasa silvergruva

Man upptäckte silver i Nasafjäll 1634 och 1635 öppnades Nasa silvergruva. Samerna ansågs inte klara av att tjäna gruvorna, men de skulle sköta gruvans transporter. Samerna blev tvångsrekryterade. De fick ingen tid för sina

egna sysslor med renar, jakt och fiske, så samerna förlorade det mesta av sina tillgångar. Både människor och djur fick slita hårt. Ordet fattiglapp uppkom då. Många samer flydde till Norge för att slippa arbetet med gruvan.

Lappmarksplakatet, som kom 1673, skulle locka nybyggare norrut. Om man bosatte sig i lappmarkerna fick man 15 års skattefrihet och slapp soldatstjänstgöring. Nybyggarna fick inte störa samerna, rennäringen skulle ej komma till skada.

Under 1600- och 1700-talet dömdes de flesta tvister i tinget till samernas fördel. Med tiden flyttade fler nybyggare in och konflikterna ökade. Oftast var det dock interna strider som dömdes i tinget, same mot same, eller nybyggare mot nybyggare.

Det finns bra material att forska i. Kyrkböcker är noggrant ifyllda, precis som i resten av Sverige. Det äldsta materialet, skattelängderna, går tillbaka ända till 1500-talet, där t.ex. fisketräskskatten redovisas.

Rasbiologi

I slutet av 1800-talet började man anse att svensk kultur var överlägsen samer-

Faddrar sökes

Vi har brist på faddrar med specialkunskaper inom följande områden:

- DISGEN 8.x på Macintosh OS X
- DISGEN 8.2 på Linux
- DISGEN 7
- DISGEN 6 och äldre
- Andra program

Här gäller det alltså närmast att ställa upp och lösa problem. När de gäller de äldre DISGEN-versionerna handlar det ofta om att konvertera data till nyare versioner. För OS X och Linux handlar det om att identifiera och om möjligt lösa problem och vid behov skicka dessa vidare till DISGEN-utvecklarna för åtgärd.

Antalet användare av DISGEN/PC ökar stadigt och vi behöver ytterligare förstärka denna faddergrupp både i Sverige och i de övriga nordiska länderna.

Faddrar brukar normalt vara tillgängliga per telefon och e-post men om det passar bättre är vi inte främmande för faddrar som åtar sig att följa diskussionen i DIS Forum och besvara frågor där.

Eftersom vi är Föreningen DIS och inte Föreningen DISGEN vill vi gärna också kunna erbjuda medlemmar support i andra program än DISGEN.

Är du intresserad?

Hör av dig till supportansvarig Håkan René hakan.rene@gmail.com.

nas. Människor delades in i två grupper, långskallar och kortskallar. Samerna var kortskallar, vilka ansågs vara sämre än de germanska långskallarna

Statens rasbiologiska institut startades 1922 och leddes av Herman Lundborg. Han genomförde mätningar av svensk och samisk befolkning.

En kulturell kris började. Befolkningsutvecklingen i större orter i norr såg likadan ut. Samerna gick från att ha varit i majoritet till att bli en minoritet i slutet av 1800-talet.

Under 1930-talet fick ej samer bostadslån. De var ju byggda för att bo ute i skogen, de hade inte förutsättningarna för att leva ett annat liv än som renskötare, lapp-ska-vara-lapp.

Det finns dock en ljus sida – det utvecklades komplexa handelssystem med gemensamt renägande och samboende mellan samer och nybyggare.

Vem är same?

I alla uppslagsböcker står det att det finns 20 000 samer i Sverige. Kriterierna för att få rösta i Sametinget är att du ska känna dig som same samt att du, dina föräldrar, mor- eller farföräldrar kunde

samiska och har eller har haft samiska som språk i hemmet. Om man då räknar hela familjerna för de 8 000 som finns i sametingets röstlängder kommer man fram till att det finns ca 60 000 samer i Sverige i dag.

Endast 6–7 % av samerna lever av rennäring. Många samer bor i Stockholm eller andra städer. Det finns många okända samer och många vet inte ens att de är av samesläkt p.g.a. att det genom historien varit lättare att tuga om sin bakgrund. Man fick t.ex. inte prata samiska i skolan. Släktskap har dock alltid varit mycket viktigt för samerna. En känd person med samisk bakgrund är Börje Salming.

Det krävs mer samisk forskning för att politikerna ska kunna fatta bra beslut i dessa frågor. 🐾

Resandefolket

FRÅN TATTARE TILL TRAVELLERS

Resandefolket, tidigare kallade tattare, har funnits i Sverige i 500 år. Zigenarna kom hit först långt senare, under 1800-talet.

Bo Hazell berättade om resandefolket. Bo har rest omkring med resandefolk ute i Europa. Särskilt i Holland, England och på Irland där man fortfarande reser omkring. De resande på Irland tillhör inte samma släkt, utan är antagligen vanliga irländare som anammat de resandes livsstil.

Det finns ungefär 20 000 resandefolk i Sverige nu. Men många vet inte ens att de är av resandesläkt. När man upplevt att det är lättare att passa in i samhället om man inte pratar romani, och att låtsas vara någon annan i skolan, så är det enklare om den yngre generationen inte vet sitt ursprung. Många förnekar sitt ursprung. Livet har underlättats för resandefolket i och med den moderna invandringen. De är inte längre ensamma.

Tattare är det samma som resande, de kom först under 1500-talet. Zigenare är det samma som romer, rom betyder man.

De kommer ursprungligen från Indien. I Sverige är resande en egen grupp sedan 1500-talet, zigenare kom först under 1800-talet.

Bilden av resandefolket som förmedlats i tidningar, film, böcker och forskarrapporter är att de är svartmuskiga, opålitliga, tjuvar som drar kniv och super.

En rubrik från DN, 1935, lyder *Tattarplågan kostar 10 miljoner kronor om året*.

Ursprungsteorier

Romer kommer ursprungligen från Indien och nuvarande Pakistan. Det vet man med säkerhet.

År 1303 nämns sculuara, skojar eller skojarfolk, i en svensk lagtext. Många äldre resande kallar sig själva för skojar. Det beror på att ordet skoja kommer av det friskska ordet schooi, som betyder att vandra omkring.

När de första resandefolket anlände till Stockholm 1512 omskrevs de som tattare, kanske en förväxling med tartarer, en mongolsk folkgrupp.

I *Zigenarna och deras avkomlingar i Sverige, 1944*, kommer Alan Etzler fram till att tattare och zigenare inte känner någon samhörighet.

Soldatteorin innebär att när Karl XII:s armé retirerade 1714 vandrade man genom Turkiet, Valakiet, Ungern, Österrike, Tyskland till Sverige. Man behövde mer folk och anlät legosoldater, kanske en del var resandefolk.

Utredningar och böcker

Vem är tattare? Det är viktigt att leta efter svaren på rätt ställe. Adam Heymowskis artikel *Resandesläkter – ett intressant studieobjekt* som publicerades 1984 i Släkthistoriskt Forum är ett exempel på hur fel det kan bli när man inte inkluderar de resande och deras ättlingar. Polis och fångvaktare hjälpte författaren att definiera vilka som var resandefolk. Källforskning är avgörande för synen på resandefolk.

Även Birgitta Svensson tar hjälp av polisen för att finna resande till sin bok *Bortom ära och redlighet*. Hon hittar kriminella som pekats ut som tattare. Sedan beskriver hon hur tattare har en identitet som brottsling och förbrytare. Forskningsetik är en viktig fråga.

Gunborg Lindholm är den första som gör annorlunda i sin bok *Vägarfolk*. Hon frågar faktiskt de resande själva. Hela

» *Tattarna hade mobila yrken eftersom de förbjöds att stanna mer än tre veckor på samma plats, åtta veckor under vintern.* «

42 djupintervjuer gjordes. Efter hennes bok har det kommit flera som gör de resandes röst hörda, bland annat Bennie Åkerfeldts *Buron kallar oss tattare* och Bo Hazells *Resandefolket - Från tattare till traveller*.

Yrken

Tattarna hade ofta föraktade och farliga yrken, jobb som ingen annan ville ha. Det var det som fanns tillbuds för de resande. De arbetade t.ex. som rackare, hästkastrerare, hudavdragare, bödel och latrintömmare. Men många var även soldater, de kan ofta kännas igen på de korta soldatnamnen.

Tattarna hade mobila yrken eftersom de förbjöds att stanna mer än tre veckor på samma plats, åtta veckor under vintern. Detta gällde ända in på mitten av 1900-talet, liksom att deras barn förbjöds att gå i skolan, vilket hävdades först 1959.

Tattarna var gårdfarihandlare, glasförrare, marknadsförsäljare, cirkusfolk eller arbetade på tivoli. Gröna Lund ägdes t.ex. länge av en resandesläkt.

Man hade även hantverksyrken som korg-, kniv- och urmakare. Nu är många

småföretagare, har familjeföretag eller har omvårdnadsyrken, jobb med människor. Numera kan de ju välja vilket jobb de vill, precis som alla andra.

Exempel på några kända resande med konstnärliga yrken: Calle Jularbo, Toni Holgersson, Christina Lindberg, Anna-Lena Brundin och Willie Andreasson Kwekk.

Många har dock fortfarande inte trätt fram som resande. De lever fortfarande som en *buro*, icke resande. 🐾

År	Folkslag (antal)
1500	Resandefolk (30 000)
1850	Svenska romer (2 500)
1950	Finska romer (3 000)
	<i>Ofta dessa man tänker på som zigenare/romer då de har en annorlunda klädstil.</i>
1990	Balkanromer mfl. (10 000)
	<i>Utomnordiska romer.</i>

© iStockphoto.com/largo8100

MÄNNISKAN I ANSTALTENS ARKIV

En stor del av befolkningen berördes på något vis av anstaltens verksamhet. Över en halv miljon svenskar var nämligen vid något tillfälle, 1850–1950, intagna på anstalt.

Etnologen Mikael Eivergård berättade om anstaltens arkiv.

Barnens århundrande har 1900-talet kallats, men de första 50 åren sammanfaller med en annan mindre trevlig period. 1850–1950 skulle man nämligen kunna kalla Anstaltens epok. Under 1800-talet etablerades anstalterna och under 1900-talet expanderade de.

De intagna

Hur många som varit på anstalt under kortare eller längre tid är många hundra tusen. En gissning i underkant är 500 000. Intagningen berodde på sociala och medicinska problem. Det fanns en mängd olika anstalter som t.ex. sinnessjukhus, sinnesslöhus och uppfostringsanstalt. Det var inte en marginell förekomst – det var faktiskt ganska vanligt att vara intagen på anstalt. Anstalten skulle korrigera anorlunda och avvikande människor. Det var förbättringsanstalter.

– Vem blev intagen? De som inte tog hand om sig själva, inte försörjde sig. Den som var samhällsvådlig, hade ordnings- eller skötsamhetsproblem, berättar Mikael.

Man var tvångsintagen och måste följa anstaltens regler. De flesta anstalterna är numera nedlagda och många av de, ofta pampiga, byggnaderna är rivna.

Barn

Barnhemmen var avsedda för föräldralösa barn eller barn med föräldrar som saknade förmåga att ta hand om dem. Barnhemmen skulle ge vård och kristlig

uppfostran. Lydnad, flit och skötsamhet eftersträvades. Det fanns allt ifrån små barnhem med 10–15 barn till stora med över hundra barn.

Beräkningar år 1897 angav att ca 40 000 barn var på fosterhem eller institution. Det fanns 130 inrättningar för barn i landet, men 6 000 barn växte upp på fattighuset. Under 1920–1980 blev ca 25 000 barn omhändertagna.

Nöd och fattigdom var en bidragande orsak till varför så många blev intagna kring sekelskiftet. Samhället började ta mer ansvar. Läkare och psykologer börjar ge vetenskapliga fakta till avvikande personer.

Anstalten

Anstalten var redskapet för att återbörda till normalitet. De intagna blev kontrollerade och hölls borta från samhället.

Tvångsintagning var mycket vanligt och medgavs bland annat i sinnessjuklagen (1858), lösdriverilagen (1885), fattigdomslagen (1847), barnavårdslagen (1903) och alkoholistlagen (1913).

Lagarna reviderades fler gånger och gav myndigheterna större befogenheter. Under mitten av 1900-talet var anstaltens kapacitet som störst. Då började tvivlen komma – är det här bra, rätt och humant? Det var mycket debatt kring anstalterna under 1960- och 1970-talen, sedan avvecklades anstalterna snabbt.

Statistik

Det finns imponerande siffror – 1918 var över 70 000 personer intagna på fattigvårdsanstalt fördelat på 3 863 inrättningar i landet. Ca 40 000 av dessa var intagna på mindre fattigstugor. 24 000 personer var fördelade på 500 fattighus. Det fanns även 6 000 fattighjon. Man skulle inte bara omhändertas där, utan man fick även lära sig arbeta.

År 1900 fanns det 4 000 platser på sinnessjukhus, 1960 fanns det 50 000. Det

fanns ca 25 större anläggningar som hade plats för 1 000 intagna. År 1900 fanns det 1 000 platser för de sinnesslöa (förståndshandikappade), 1950 fanns det 20 000.

– Siffrorna visar att detta inte var en småskalig händelse, över en halv miljon människor berördes, och desto fler kom i kontakt med anstalter genom anhöriga, säger Mikael.

Släktforskningsmaterial

Byggnaderna är rivna, men det omfattande arkivmaterialet finns kvar. Arkivhandlingarna finns på individnivå. Här beskrivs den intagnes väg till anstalten och tillvaron där. Föräldrar, syskon och den intagnes personlighet kan beskrivas. De är mycket väl dokumenterade, få personer är så väldokumenterade som de personer som vistats på anstalt. Det finns många individakter för perioden 1850–1950. Materialet från de olika anstalterna har skiftande karaktär. De små fattighusen har dock lämnat mycket litet material, likaså barnhemmen.

Det är ett omfångsrikt material, särskilt från de anstalter som har staten som huvudman, t.ex. sinnessjukhus och fängelser. Journaler fördes med en levnadsbeskrivning för varje intagen. Här beskrevs livet fram till sjukdom av lärrare, präst eller anhöriga.

Släktforskaren måste veta vilken person man söker och helst också vilken anstalt de fanns på. Materialet finns ofta i landstingsarkiven eller landsarkiven, men det kan även finnas kvar på en psykisk anstalt. 70 års sekretess gäller även för sjukjournaler. Kom ihåg att det alltid är institutionens röst som hörs med sin förklenande bild och tolkning av den intagne.

– Ta till vara på detta om du hittar ett anstaltsspår i din forskning. Du kan hitta mycket spännande personlig information, uppmanade Mikael Eivergård. 📖

Skolmatriklar som hjälpmedel vid släktforskning

Skolmatriklarna kan erbjuda mycket spännande läsning. Ibland kompletterades nämligen skolans anteckningar långt efter att eleven slutat studera.

F.d. arkivlektor Thord Bylund berättade om forskning i skolans arkiv.

Svenska skolväsendet låg i träda under Gustav Vasas tid. Han hade själv tröttnat på skolan efter att ha varit tvungen att traggla ändlösa latinska glosor.

Hela det katolska skolväsendet raserades, egentligen fanns det bara en skola kvar i landet, Vasaskolan i Gävle. Skolan i Gävle fick försörja hela Sverige med präster i slutet av 1500-talet. Hela Norrland och delar av Uppland var skolans upptagningsområde, så många präster med norrländsk bakgrund spreds i landet. Till slut blev det för dyrt och ohållbart att skicka präster från Gävle ända till Tyskland. Fler lärosäten måste komma i bruk.

Återbyggnad

Gustav II Adolf skänkte ett arv till Uppsala Universitet så att institutionen kunde komma på fötter igen. Verksamheten startade redan under 1400-talet, men hade legat i träda under Gustav Vasa.

Under 1620-talet startades även gymnasier. Matriklar från gymnasierna finns bevarade från tidigt 1600-tal. Dessa har samma upplägg som på kontinenten eftersom de hade tyska och danska matriklar som mall.

Under 30-åriga kriget gavs order om att plundra alla böcker och litteratur man kunde hitta, t.ex. i Tjeckien. Dessa skickades hem och distribuerades sedan bland skolorna.

I mitten av 1600-talet bestämdes att alla stiftsstäder skulle ha egna gymnasier. Under 1670-talet infördes trivialskolan, nioårig grundskola, som skulle förse gymnasiet med elever. Gymnasiet skulle sedan förse de högre läroverken med elever.

Det finns matriklar bevarade från dessa och de flesta skolor i landsarkiven. Men vissa matriklar är ännu ej levererade. ArkivDigital har skannat flera matriklar. De norrländska matriklarna är sedan tidigare filmade.

Vad kan man hitta?

Matriklarna kan innehålla samtida och senare anteckningar om t.ex. bemärkta och mindre lyckade elever. Thord nämnde några exempel från Härnösandsgymnasiets matriklar, som exempelvis Nils som misslyckades i präststudierna, predikade i kyrkorna om natten, drog på stöldturné till Norge där han sedan dödade en familj. Han dömdes till danskarernas strängaste straff att "nypas till döds med glödgade tänger". Han ansökte om nåd och blev då dömd till halshuggning. Han avrättades på torget i Trondheim 1805. Hans avskedstal blev publicerat i en Trondheimstidning.

I arkiven kan man hitta flera avrättade elever. Man fick bara läsa vad överheten föreskrev, så flera elever hamnade i trubbel på grund av att de valt olämplig lektyr. En norrländsk elev blev relegerad på grund av att han gjort en norsk fru med barn. Han for då och studerade i Danmark i stället, vilket många svenskar gjorde när de inte fick studera i Sverige. Han blev sedermera präst i Lofoten och stamfar till en stor släkt där. Vissa släktgrenar hamnade i Danmark.

– Tack vare en relegering i Norrland fick Danmark en Nobelpristagare i lit-

teratur under början av 1900-talet, konstaterade Thord.

Folkskolan

Alla får lära sig att den svenska skolreformen infördes 1842, men det var först under 1870-talet som folkskolan infördes så att det är något att tala om. Då fick reformen genomslag. I kommunarkiven finns matriklar för skolor under 1870-talet, men inte för perioden 1850–1870.

De första skolorna på landsbygden fanns vid järnbruken. Dessa matriklar finns i bruksarkiven eller landsarkiven.

Thord har upptäckt att ovanligt många norrländska studenter i Uppsala dog i pesten 1710. Det visade sig bero på att man beordrade studenterna att ställa upp som officianter vid begravingar på grund av prästbrist. Då utsattes de för smitta och dog.

Andra källor

Bouppteckningar för avlidna lärare och elever finns ej avfilmade eftersom man missade att de hade egna arkiv. Arvtagare, föräldrar och syskon nämns i detta material som finns i universitetsarkiven som formellt hör till Riksarkivet. Bouppteckningar för adelsmän och medlemmar i Svenska akademien fanns hos Svea Hovrätt eftersom man inte ville att någon annan skulle få ta del av den informationen.

Högre lärosäte

I sina studier i Härnösandsgymnasiets matriklar har Thord funnit att 48 % av eleverna blev präster, 22 % högre tjänstemän, 10 % lägre tjänstemän, 0,6 % blev bönder. 9 % var avlidna och 2 % hade okänt öde. Man får inte glömma att en del elever inte klarade av pressen och begick självmord. 📖

Skicka din insändare till diskulogen@dis.se.

Diskulogen förbehåller sig rätten att koncentrera insändare.

Dokumentforskningsprogram

Ända sedan jag började med släktforskning har jag undrat varför alla datorprogram är person- eller familjeorienterade. Då källorna är viktigast så borde ju inmatningen baseras på dokumenten. Finns det något program där man t.ex. väljer en födelsebokslayout och sedan kopplar eller skapar individer? På detta sätt glömmar man inte källorna.

LOLOF SIESING, MEDLEM 7340

Ang. Kronobergare

Som svar på insändaren från Christer Thörn angående KGF:s databas, vill jag göra en kommentar. Jag är utflyttad kronobergare och nybörjare på släktforskning.

Jag har bl.a. besökt KGF:s lokal i Alvesta för att be om hjälp. Då fick jag där köpa databasen på en CD för 100 kr (tror jag) om jag blev medlem för 140 kr, annars lite dyrare. Den har jag lagt in i min dator och har ibland nytta av den.

Finns det andra distrikt som har gjort egna databaser? För övrigt förstår jag vad du menar med att samarbete kunde behövas eller ett centralt register.

Sen vill jag också meddela att enligt Smålandsposten är krisen med Emigrantinstitutet löst. För mer information läs på www.smp.se.

ELISABET DAHLQVIST, NYBLIVEN MEDLEM

Ang. Har någon kommit längre tillbaka...?

Läste med intresse artikeln av Björn Kronblad "Har någon kommit längre tillbaka i tiden?" i senaste numret av Diskulogen.

Jag har kommit till Eymund, född 430 i Ryssland. Men räknat från mina barnbarn är det "bara" 45:e generationen. Däremot har jag Clothar I, född 497 och död 561-11-29. Han lär vara 47:e generationen räknat från mina barnbarn. Allt under förutsättning att mina källor är korrekta. Detaljerna kan ses på <http://hem.bredband.net/b291914/>

BJÖRN FORSSELL

Ang. Har någon kommit längre tillbaka...?

Läste om Björn som kommit till år 480 i sin släktforskning. Jag har kända anor till Paramond, hertig av Westfalen, född 370, död 427. Detta är genom att Christopher Springer kom till Stockholm i början av 1600-talet. Han var född i Lamstedt, Hannofer 1592.

Den förste med namnet Springer var Ludvig II Springer. Han var född 1042, död 1128 och erhöll namnet 1089. Han var gift med Adelade, dotter till Otto av Nordmark. Hans farfar, Karl, hertig av Lothringen, blev den siste regerande kungen av karolingerna. Detta i sin tur leder bakåt till bl.a. Karl den store, Pipin den lille o.s.v. och vidare till Pharamond.

Räknar jag in mina barnbarn finns 50 kända generationer. Den siste med namnet Springer i vår släktgren i Sverige hette Carl Emanuel Springer 1754-1810. Han kom med sin mor, änkan Anna Charlotta Winecker till Skrape gård i Rödeby (Blekinge). Han gick i konkurs och dog utfattig. Barnen ville inte heta Springer, utan kallade sig Carlsson resp. Carlsdotter. Dottern, Ingelöv, är min farfars farmors mor.

NANCY SVENSSON

DIS Ang. Kronobergare

DIS har inga synpunkter på hur andra föreningar väljer att finansiera sin verksamhet. Vissa föreningar släpper allt material fritt, andra kräver medlemskap eller ger ett lägre pris till medlemmar. Abonnemang kan vara tekniskt svårt att anordna. Vill man påverka får man gå med i respektive förening och vara aktiv där.

På Rötter finns Register-Sök som är tämligen komplett vad gäller kyrkböcker. DIS har lagt in uppgifter om en del register (bl.a. KGFs) i DISPOS, och vi har också på hemsidan ett register med ett par hundra CD-skivor med olika register och det kan också tjäna som ingång. På sikt tänker vi lägga över all information om de register vi känner till i DISPOS.

DANIEL BERGLUND, ORDFÖRANDE DIS

Ang. Har någon kommit längre tillbaka...?

Peter Heimbürger har skrivit i DIS-play 4/97 och 2/98 om en ankedja från faraonerna omkring 1300 f Kr, med Ramses I's far. Med drygt etthundra generationer före Gustav Vasa! Kan man lita på det? Men det är roligt!

INGMAR BERTHELSEN

KGF Ang. Kronobergare

Hej, Christer!

Om du hade läst vidare på vår hemsida hade du upptäckt att vi inte sitter på vår databas, utan säljer den på samma sätt som Släktforskarförbundet t.ex. säljer Dödboken. Vi säljer vår CD för 350 kr till medlemmar, är man inte medlem så kostar det 140 kr för ett års medlemskap. CD-skivan med dödboken kostar 525 kr + frakt, trots att du arbetat gratis med den. Köper du vår databasskiva kan du göra hur många sökningar du vill utan att det kostar dig något extra.

Visst går det att sätta upp databasen på nätet och liksom Genline m.fl. sälja abonnemang, men även det måste finansieras och framförallt skötas på ett helt annat sätt än en CD-skiva.

Försäljningen av vår databasskiva ger oss möjlighet att finansiera våra verksamheter såsom kurser, möten och framförallt vår forskarstuga där medlemmarna har fri tillgång till Genline, AD, bibliotek med släktforskarlitteratur samt vägledning av duktiga släktforskare m.m.

Svårigheten att hitta de olika databaserna i någon form av register är välkänd och beror på att ingen har ansett det vara sin uppgift att ta fram ett sådant register, det kräver en stor arbetsinsats av den som vill göra det.

BENGT CARLSSON, ORDFÖRANDE KGF

Vad säger personuppgiftslagen?

Om du tänker lägga ut släktforskningsresultat på internet är det viktigt att först undersöka om PUL tillåter detta. Oriktiga, hemliga eller kränkande uppgifter får förstås inte förekomma.

Salli Fanaei från Datainspektionen berättade om personuppgiftslagen, PUL.

Under föredraget togs endast PUL upp, men vid släktforskning på internet kan även t.ex. sekretess och arkivbestämmelser påverka vad som är tillåtet.

PUL är en komplex lag och det kommer in många frågor om den varje dag. Datainspektionen har en upplysningstjänst man kan kontakta vid frågetecken.

Godkänd publicering eller ej

Genom att ställa följande frågor kan man komma fram till om det är tillåtet att lägga ut informationen.

1. Vem är personuppgiftsansvarig?
2. Är det en personuppgiftsbehandling?
3. Är det en strukturerad eller ostrukturerad behandling?
4. Är det för privat bruk?
5. Är det en tillåten behandling?
6. Är det för journalistiska ändamål?

En personuppgift är all information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet. Uppgifter om avlidna är inte en personuppgift och lyder därför inte under PUL, så länge de inte kopplas ihop med nu levande personer i ett släktträd, då är det en personuppgift.

Personuppgiftsansvarig: Den som bestämmer hur behandlingen ska ske.

Personuppgiftsbehandling: Varje åtgärd som vidtas med personuppgifter. Även muntlig redovisning är en behandling av personuppgifter.

Strukturerat material: Dataregister, databas och liknande, t.ex. kundregister och myndighetsregister med sökbart material. Alla hanteringsregler tillämpas.

Ostrukturerat material: Löpande text i t.ex. Word eller på hemsida, ljudfiler och enstaka bilder på internet, klasslistor etc. Så länge det inte är kränkande är det helt ok.

Hanteringsreglerna

De två viktigaste punkterna i Hanteringsreglerna är:

- §9 Det måste vara ett berättigat ändamål, följa god sed med korrekta uppgifter och uppgifterna får inte användas till annat ändamål.
- §10 Det är tillåtet att behandla personuppgifter om samtycke finns, t.ex. för att fullfölja kundavtal. En intresseavvägning, en helhetsbedömning, görs utifrån varje person och den personuppgiftsansvarige. Man får ta tillbaka sitt samtycke.

Privat bruk

Privat bruk kan ej åberopas då uppgifterna ligger ute på internet. Man måste även komma ihåg att det finns personer med skyddade personuppgifter, vilket gör publicering extra känsligt. Det kan aldrig vara för privat bruk om informationen används, eller behandling utförs, av ett företag eller förening.

Om man måste logga in på en hemsida med personuppgifter är det ändå tveksamt om det kan kallas privat bruk, eventuellt om det endast är 1–2 personer med åtkomst, annars kan man ej åberopa privat bruk.

Även om informationen finns i offentliga handlingar måste uppgiftsbehandlaren följa PUL.

Journalistiska ändamål: PUL gäller inte då ändamålet för publicering är att informera och väcka debatt i frågor med betydelse för allmänheten.

Kränkning

Kränkning – en av de vanligaste frågorna som Datainspektionen får är vad man kan göra när man hittat uppgifter om sig själv på internet.

En kränkning är t.ex. att förfölja, behandla felaktiga uppgifter, bryta tystnadsplikt. Man anmäler en kränkning till polisen där tingsrätten sedan kan besluta om skadestånd eller straff. Man kan få böter eller fängelse vid överträdelser mot PUL. Ingen har ännu blivit dömd för felaktigt behandlad släktforskningsinformation.

Till och med uppgift om församling kan vara kränkande eftersom det kan avslöja vilken religion man tillhör.

– Utgå från dig själv, vad skulle du tycka om att hitta samma information om dig själv? Med vanligt sunt förnuft kan man komma långt, avslutar Salli. 🐼

Datainspektionen

www.datainspektionen.se

Ring upplysningstjänsten

9:00–15:00 på 08-657 61 00

Släktgårdarnas historia i Sverige

En släktgård, en jordbruksfastighet som funnits i släktens ägo under en längre sammanhängande period.

Doktoranden Martin Dackling berättade om jord, släkt och marknad.

– 1930- och 1940-talen var en guldålder för släktgårdar, säger Martin.

Släktgårdens idé och praktik

Släktgården handlade om kontinuitet och kärlek till jorden. Man kände en särskild gemenskap och identifikation med familjen och släkten bakåt i tiden. Släktgården ärvdes från far till son.

Man började oroas för att gårdarna inte längre skulle ärvas, utan hamna på marknaden. Skulle kontinuiteten brytas?

Släktgårdsinventeringar

Släktgårdsinventeringarna under 1930- och 1940-talen genomfördes regionalt,

inom länen, av hushållningssällskapen och nationellt av Jordbrukareungdomens förbund (JUF).

Kraven för att få kallas släktgård har sett olika ut men det ska vara en jordbruksfastighet som har funnits i släkten i 100–200 år.

Släktjord (arvejord)

Man kunde äga eller bruka släktjorden. I äldre tider brukade man ofta jorden medan ägande var mindre vanligt. Det fanns frälse-, skatte- och kronojord.

Arvslagsstiftningen, 1845, gjorde så att döttrar ärvde lika mycket som söner. Innan dess ärvde döttrar endast hälften så mycket som sönerna ärvde.

Arvejordssystemet innebar att marken delades in i arvejord (ärvd mark) och avlingejord (köpt mark). Arvejord ansågs man enbart förvalta. Man kunde inte sälja eller testamentera bort den.

Avlingejorden hade man förtjänat och kunde göra som man ville med, t.o.m. göra barnen arvlösa.

Bördsrätten för arvejord var stark. I ett rättsfall på 1600-talet krävdes jord tillbaka i nionde led.

Man hade rätt till en viss mängd jord – inte en specifik plats/gård. I Norge såg däremot lagen annorlunda ut och avsåg en exakt plats – denna lag gäller ännu. I äktenskap med olika arvejordar ärvde makarna ej varandra. Marken hörde till respektive släkt. Hade man ärvt och löst marken innan äktenskap var det arvejord, om man löste det under äktenskapet var det arvejord, fram till 1807, då det räknades som avlingejord. Lagen ändrades eftersom det blev för orättvist då kvinnans hemgift ofta betalade marken, som hon sedan inte kunde ärva.

1600- och 1700-tal

Bönderna ägde ca 30 % av marken, skattejorden. De flesta var bönder så andelen besuttna var låg. Byn, snarare än gården, var brukningsenhet vid denna tid. Brukaren/ägaren hade låg grad av frihet, han kunde inte göra vad han ville med

marken. Det var relativt stor omsättning av brukare, ca 25 % byttes ut inom 5 år. När man sedan gjorde successiva skatteköp minskade rörligheten.

1800-tal

En liberalisering och enhetlighet mellan land och stad infördes. Vid jordskiftet ökade fixeringen vid gårdsenhet och arealer. Folkökningen ledde till ökad trängsel i bondesamhället och ökad rörlighet, vilket innebar att jorden blev en handelsvara.

Lika arvsrätt infördes 1845. Släktens specialrätt till jord utmönstrades när testamentsfrihet infördes 1857, och bördsrätten avskaffades 1863.

1900-tal

Jordbruket upphör att vara den viktiga sysselsättningen. Det skedde en gigantisk omvälvning i samhället med industrialisering etc.

Släktgårdar började inventeras under 1930- och 1940-talen. Dels i försvarsin-

KÄLLOR

- **Mantalslängder** (Gårdar och brukare, samt från 1810 även ägare.)
- **Taxeringslängder** (Personer, ägande)
- **Husförhörlängder** (Få användbara uppgifter angående ägande)
- **Lagfartsprotokoll** (Man kan se vem som egentligen äger mark, hur den ärvs, delats och löses ut. Finns för varje häradsrätt. Arv under 1700-talet lagfördes ej. Under sent 1870-tal måste arv lagföras, men inte om det endast fanns en arvinge.)

tesse, men även för att styrka nationalismen och främja kontinuitet framför uppbrott.

Jordförvärvslagstiftningen från 1945 tog åter mer hänsyn till slakten vilket gav släktjordslagstiftningen en renässans. Men jorden blev aldrig en handelsvara, som befarades, det är fortsatt kontinuitet då många har ägandet kvar.

Släktgård

För att kunna lösa ut syskon och försörja föräldrar måste mer jord och mer kapital

skaffas. Detta ordnades enklast genom äktenskap. Men många hade inte en bra lösning så därför inleddes sterbhusens tid – man sköt upp arvsfrågor och problem på framtiden. Ingen behövde ordna pengar för att lösa ut någon om man inte delade på något. Många kollektiva ägandeformer uppstod där ogifta syskon bodde tillsammans. Som ogifta hade de inga barn, och därför inga arvingar.

Ägande av jord och brukande skiljdes åt. Det blev jordbruksarrende och semesterboende, semesterhuset gjorde att man fortfarande hade ett band till hemorten. 🌿

Läs på www.dia.se/projekt/sgil om den nya släktgårdsinventering som pågår i landet!

I våra emigranternas spår

Nära 90 procent av de som emigrerade åkte till Amerika. Emigranternas nya livsöden kunde vara så vitt skilda som nybyggare i Vilda Väster eller invånare i en storstad.

Arkivarie Stefan Nilsson berättade om emigrantforskning.

Cirka 1–1,5 miljon svenskar emigrerade till Amerika. Många passerade England, t.ex. Liverpool, på sin väg till Amerika där många landade i New York.

Om man ser på migrationen över tid så återkom cirka 20 procent av emigranterna. År 1849 startade guldruschen i Kalifornien vilket skapade ett intresse för emigration till Amerika. 1882 och 1887 är toppår, då emigrationen från Sverige var som störst. 1924 kom en ny kvotlag i Amerika, endast ett visst antal från varje land fick bosätta sig i USA. Därför blev det en liten topp då många skyndade sig att emigrera innan lagen trädde i kraft. Intresset för Amerika mattades sedan av bland annat på grund av börskraschen 1929 och 1930-talets depression.

I Stefans egen forskning var 60 procent av emigranterna män och 2/3 ensamstående.

Källor för emigrantuppgifter

I kyrkoböckernas utflyttnings- och husförhörlängder kan man finna de första

uppgifterna om att någon emigrerat. I husförhören står dock oftast enbart Amerika, medan det i utflyttningslängden kan finnas mer specifik information om stad eller stat.

I utrikespass, som finns i länsstyrelsernas arkiv, kan man hitta de tidiga emigranterna. Emigranter kan även hittas i varje läns kungörelser, däribland lagfarter eftersom tillgångarna såldes inför resan.

- **Passagerarlistor** (70–80 procent åkte från Göteborg)
- CD-skivan **Emibas** med 1,1 miljoner emigranter.
- Hemsidan **Emiweb** som, bland mycket annat, innehåller uppgifter från Emibas.
- CD-skivan **Emigranten** som innehåller Emihamn och Emipass.
- Hemsidan **Ancestry**, som bland annat har ett stort utbud av passagerarlistor.

Från och med 1869 måste emigrantagenten lämna in en lista med destinationsort, ej längre enbart Amerika. Om destinationen var New York kunde det innebära att de tänkte stanna där eller att de planerade att ordna resan därifrån själva.

Amerikalinjen öppnades 1915 med direkttrafik till Amerika, resan tog då elva dagar. 1870 tog resan över en månad.

Försvunna i Amerika

Brev är en mycket viktig källa till information. På kuvertet (eller julkort och

vykort) kan man hitta namn, adresser, stämplat med ortnamn m.m. Utöver den spännande information som finns i själva brevet.

Ett tips för att hitta försvunna personer som emigrerat är att titta på släktingar som emigrerade senare. Ofta åkte man ju till en släkting när man emigrerade, så på detta sätt kanske man bakvägen kan hitta den tidigare försvunne släktingen.

År 1892 öppnades Ellis Island för emigranterna, innan dess ankom man till någon av hamnstäderna. Ellis Island har en emigrantlista som täcker åren 1892–1924 på sin hemsida. 1907 är Ellis Islands toppår med 1 miljoner immigranter. New York och Castle Garden tog emot passagerare 1820–1892.

Man skulle alltid ange en släkting eller vän i passagerarlistorna. 1916 uppgav man mer detaljerad information som utseende, namn på släktingar hemma etc.

Hitta i Amerika

Mycket matnyttigt material finns bland annat hos Ancestry www.ancestry.com, Emiweb www.emiweb.eu och FamilySearch www.familysearch.org.

De svenskar som åkte fram och tillbaka under 1920–1940-talen finns på CD-skivan Emigranten. 📖

- Folkräkningarna Census hölls vart tionde år. De finns att söka i gratis på t.ex. **Family Search** fram till 1930-talet.
- **Emiweb** har Minnesotas delstatsfolkräkning. Dessa skedde fem år efter varje nationell folkräkning.
- **Svensk-amerikanska kyrkböcker** och minnesskrifter
- **Svensk-amerikanska föreningar** (**Emiweb** har flera medlemsförteckningar från olika föreningar)
- Amerikanska Lantmäteriet (**Bureau of Land Management**, www.blm.gov) har mycket intressant information. Mycket digitaliserat material, inskannade dokument om man fått land, landägare kan vara inskrivna på kartor etc.
- **Historiska kartor**, www.historicmap-works.com,
- **Vital Records** anger födda, vigda, döda
- **Mönstringskort** för första världskriget, WWI Draft Registration Cards, finns t.ex. att söka i hos Ancestry. Alla män (ca 24 miljoner) födda 1873–1900, mönstrades in 1917–1918. Här beskrivs utseende, familj etc.
- **Passansökningar** finns även hos Ancestry.
- **Svensk-amerikanska tidningar** på Emiweb.
- På sidan **Encyclopedia Titanica**, www.encyclopedia-titanica.org, finns nästan alla passagerare på Titanic listade.
- På sidan **Find My Past**, www.findmypast.co.uk, kan man söka i passagerarlistor från England för åren 1890–1960.
- De flesta svenskarna stred för nordstaterna under det amerikanska inbördeskriget 1861–1865. Det finns sökbara **soldatlistor** på Internet, t.ex. www.itd.nps.gov/cws.
- **Emigrantforum**, här samlas emigranter. www.genealogi.se/emigrant/forum

Så här ser sökresultatet ut vid sökning på Bretingetorp för Ort i Dädesjö för född 1790.

Till höger i tabellen för Kyrkböcker Visa sida finns symboler för AD Online, Genline och SVAR. Dessa symboler är länkade till resp. sida i födelseboken

Länken till Bretingetorp 1740–1840 visar på fyra länkar på Lantmäteriets hemsida.

NYHET

AD Online och SVAR i DISPOS

Nyheter i DISPOS visades i Örebro på Dis Arena av Daniel Berglund och Charlotte Börjesson.

DISPOS har sedan tidigare kopplingar till kyrkoböckerna i Genline för våra medlemmar. Under hösten kommer Dis att presentera DISPOS med kopplingar till AD Online och SVAR. För att kopplingen ska fungera behöver du ha abonnemang på dessa tjänster. Har din förening eller bibliotek abonnemang hos dessa företag så kan du genom ditt medlemskap använda DISPOS där. Det gäller även när du besöker Riksarkivet (tidigare Landsarkivet).

DISPOS har också fått ett nytt sökfält där det går att söka på ort, by

eller gård. Alla kyrkböcker har inte blivit indexerade med dessa uppgifter ännu. Dis-medlemmar håller på med detta ideella arbete med husförhållsböcker för Genline sedan några år tillbaka.

När det gäller Lantmäteriets kartor så är nyheten där att söker du på en by eller gård i DISPOS så får du även direkt koppling till de handlingar som berör det du sökt på.

Vi återkommer med utförligare presentation av nyheterna i kommande Diskulogen. På vår hemsida kommer det också att finnas information när det blir aktuellt för dig att ta del av nyheterna i DISPOS. 🐼

Har du dubbletter i din databas?

Svaret på den frågan är sannolikt ja! Efter en tids forskning blir det lätt så att man matar in samma person mer än en gång i sitt program. Men det är ju trots allt så att en person endast har funnits i enkel upplaga i verkligheten, så då bör den normalt sett inte finnas i dubbel upplaga i databasen.

Med version 8.2 av DISGEN tillkom en ny funktion för att hjälpa till att hitta eventuella dubbletter i databasen.

Anledningen till att personer förekommer fler än en gång i forskningen är ofta att personen är din ana på mer än en linje, en så kallad anförlost [Bild 1]. Den vanligaste orsaken i övrigt till att man har en person fler än en gång i databasen är att man stöter på en person i olika roller, som barn i en familj och kanske sedan som vuxen ingift i en annan familj. Det är ju inte alls ovanligt när man fors-

kar på sidogrenarna eller när man jobbar med hembygdsforskning av något slag, tvärtom!

En kusins man kanske är barnbarns barn till din ana på en helt annan gren. Att släktingar, visserligen ofta ganska avlägset släkt, gifter sig med varandra förekommer oftare än du kanske tror. De ska då kopplas ihop i databasen, inte matas in flera gånger. En annan anledning till dubbletter kan vara att man oavsiktligt matat in en person eller en familj fler än en gång.

En dubblett kan finnas i din databas utan att du observerat det, kanske p.g.a. att namnet är snarlikt skrivet, men inte exakt lika. Och då hittar du den antagligen inte vid sökningar, beroende på hur du formulerar sökvillkoren eller vilka parametrar du använder när du söker.

Redan tidigare i artikelserien *Lär dig mer om DISGEN ...* har vi i viss mån tagit upp detta med dubbletter, eller hur man undviker dem. Läs gärna artiklarna som berör sökning av personer och söklistor och deras användning (artiklarna med löpnummer 11 i Diskulogen nr 71 och nr 18 i Diskulogen nr 77) samt artiklarna om koppling och losskoppling (artiklar-

na nr 19–20 i Diskulogen nr 78 och 79). Läs också senaste artikeln om säkerhetskopiering, anpassad till version 8.2 och 8.2a, som du hittar som artikel nr 30 i Diskulogen nr 85.

Kontroll innan inmatning

Det finns en enkel funktion för att kontrollera om en person redan finns i databasen innan du skriver in honom/henne på nytt. Det beskrivs i DISGENS handledning för 8.2 på sidan 10–11. Knappen för detta hittar du på kortet *Grunddata* men den är gråmarkerad, d.v.s. du kan inte använda den, om du inte har skapat ett Sökindex (se sidan 43 i handledningen).

För att skapa ett sökindex går du in under menyn *Verktyg* och väljer där alternativet *Sökindex*. På kortet *Sökindex* [Bild 2] markerar du i kolumnen *Skapa* genom att klicka för *Alla* och sedan klicka på knappen *Skapa*, och därefter på knappen *Stäng*. Du bör välja att det ska uppdateras efter varje ändring av person, vilket är grundinställningen.

Om du använder kontrollen vid inmatning bör du tänka på att inte skriva in alltför många uppgifter innan du trycker på knappen *Dubblett*. Du får upp ett antal

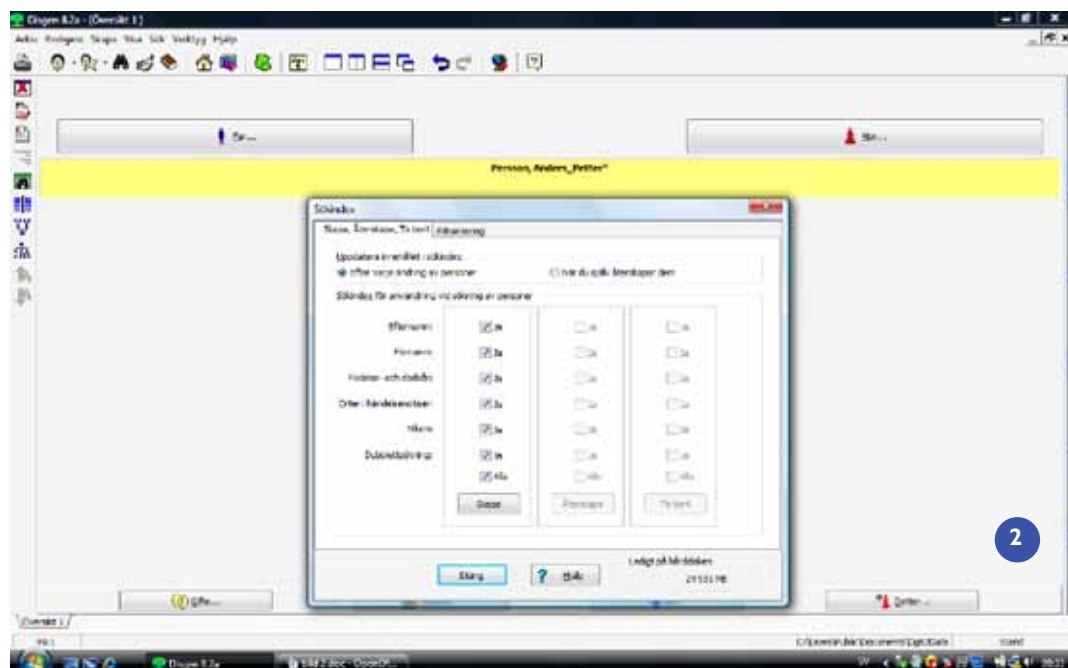
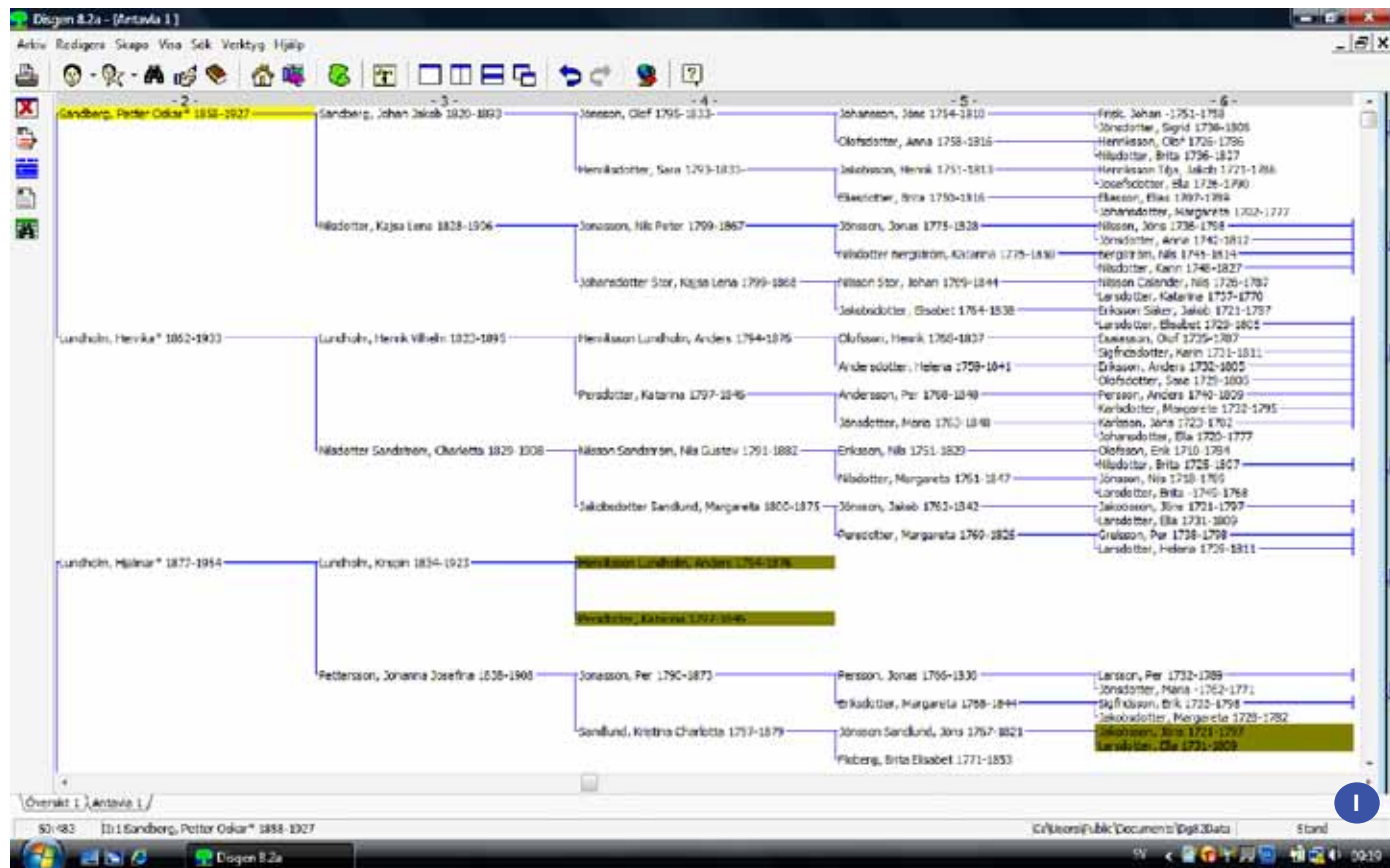

Bild 1. Exempel på anförlost.
Bild 2. Skapa ett sökindex.

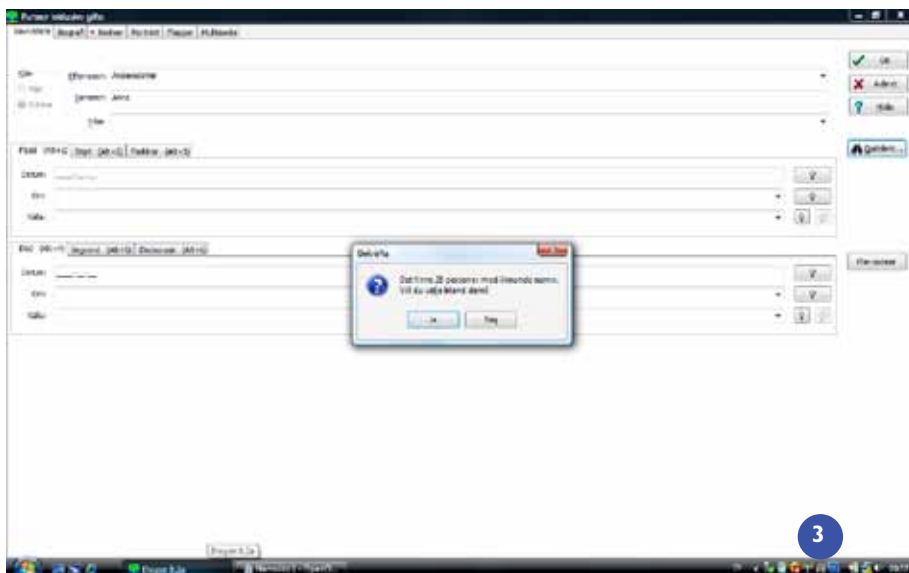

Bild 3. Verktöget Dubblett visar personer som kan finnas redan.

➔ personer att välja mellan [Bild 3] för att se om personen kan finnas redan, men om du inte väljer någon av dem så försloras de uppgifter du skrivit in på kortet *Grunddata* och du får skriva in dem på nytt.

Dubblettkontrollen

Det nya verktyget för dubblettkontroll gör en genomgång av ditt inskrivna material och försöker bedöma vilka personpar i databasen som kan vara dubbelregistreringar. Du når det när du i menyn *Sök* väljer alternativet *Sök efter dubletter...* Det kan alltså användas när som helst, inte som en funktion när du ska skriva in en ny person. Det beskrivs även i handledningen på sidan 42–43, varifrån denna text har hämtats.

Automatisk jämförelse

Kontrollverktyget använder en så kallad Soundex-kod och jämför personer i din databas för att få fram personer som har liknande uppgifter och därför skulle kunna vara dubletter. Personerna jämförs två och två och poängsätts.

För att starta sökningen när du har valt *Sök efter dubletter ...* klickar du på

knappen *Sök i hela arkivet* i det nyöppnade fönstret. Om du använder flera flockar och bara vill välja att söka i några av dem, så markerar du bara dessa i flocklistan genom att klicka och *hålla ner Ctrl*. När du valt klart klickar du på *Sök i valda flockar*. Om du redan har gjort en dubblettsökning under ditt arbetspass och har stängt ner sökningen men inte har stängt ner DISGEN sedan dess, så kommer ditt tidigare sökresultat fram när du väljer *Sök efter dubletter* [Bild 4].

Jämför utpekade dubletter

När sökningen är klar, vilket kan ta lite tid beroende på hur stort ditt material är och hur snabb din dator är, får du en tvåspaltig lista över möjliga dubblettpar [Bild 5]. Programmet säger inte att de med säkerhet är dubletter. När du markerar ett personpar och sedan klickar på knappen *Visa* i sökfönstrets egen menyrad så öppnas i bakgrunden familjeöversikterna för de två personerna i paret [Bild 6]. Klicka på knappen *Flytta/Koppla* så läggs familjeöversiktens sida vid sida och du kan lätt jämföra personerna. Du kan även få fram notiserna för dem genom att klicka på knappen *Notiser*. Du

kan hela tiden välja att visa eller dölja träfflistan, genom att klicka på knappen *Visa lista*.

Genom att klicka på knappen *Notiser* får du alltså fram notiskorten för de båda personerna i familjeöversiktterna som du ska jämföra. Klicka sedan på symbolen i huvudmenyn för flera fönster bredvid varandra, så får du en fyrdelad bild och kan jämföra notiserna [Bild 7]. Observera att när du förflyttar dig i träfflistan med pilarna *Nästa* respektive *Föregående* så byts personerna i familjeöversiktterna, men inte i notiserna, så du får klicka på knappen *Notiser* igen när du vill jämföra notiser för ett nytt dubblettpar.

I mitt exempel har jag ingen särskild text inskriven för någon av de två Olof, men det syns att de ligger i olika flockar och att de har forskats fram vid olika tidpunkter. Den ene har föräldrar, den andre har fru och barn och jag har alltså träffat på dem i olika roller.

Beslutet är ditt

Du måste själv avgöra om personerna är dubletter eller inte. Du får sannolikt många träffar som inte är dubletter utan bara har snarlika namn, t.ex. sys-

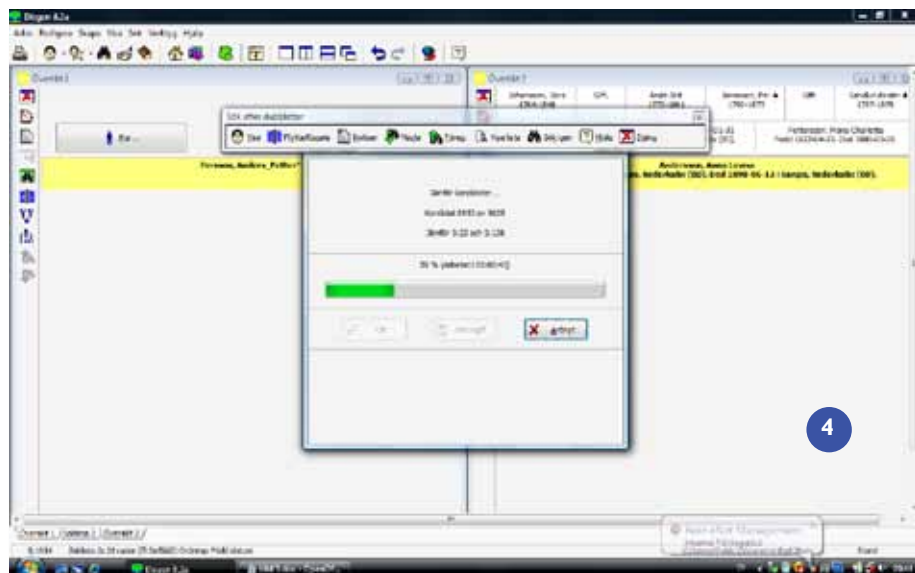

Bild 4. Sök efter dubletter i ditt arkiv.

kon har fått samma förnamn. Det är ett trubbigt verktyg eftersom du inte kan styra hur DISGEN beräknar de möjliga dubletterna, och poängsättningen. Du kan få högre poäng för två syskon med samma namn men med olika födelseår om det finns föräldrar inmatade till båda personerna, än vad du får för två personer med samma namn och samma födelsedag och födelseort, som sannolikt är samma person men där det finns föräldrar till den ena personen och hustru och barn till den andra personen. Men det är ett hjälpmedel för att kunna hitta personer som av någon anledning har blivit inmatade flera gånger.

Ett troligt dubblettpar som däremot inte hittats med sökningen, inte ens när jag begränsat till att söka i endast den flock där de båda finns inlagda, är två personer där stavning av både förnamn och efternamn skiljer sig åt [Bild 8]. Det paret fick jag dock träff på med den vanliga söklistan (se artikel 18 i Diskulogen nr 77, sidan 31). Poängberäkningen i Soundex-systemet bakom funktionen ger detta dubblettpar lägre poäng än andra träffar och de hamnar utanför träfflistan. Du kan tyvärr inte påverka anta-

let träffar vid dubblettkontrollen genom notering av att vissa möjliga dubblettpar inte är dubletter för att undvika att de kommer upp vid varje sökning.

Träfflistan kan inte skrivas ut i sig, men du kan ta en skärmdump (med hjälp av tangenten Print Scrn/ Prt Scr eller Print Screen på din dators tangentbord) av en del av träfflistan och klistra in i t.ex. Word och skriva ut den. Du kan också välja ut en intressant person att föra till en söklista, genom att som vanligt i familjeöversikten ta fram popupmenyn genom att högerklicka.

Kopplingar

Om du då hittar dubletter som du vill ta bort, så är det hanteringen i artiklarna om koppling som kan vara till hjälp. Du ska inte radera en person utan att ha försäkrat dig om att det är en dublett, och du måste ta tillvara uppgifter i t.ex. noter som bara står hos den ena av personerna. Men dubblettkontrollen tar inte bort någonting för dig, så var inte rädd för att använda den.

Lycka till med dina sökningar! 🍀

I Diskulogen har vi sedan 2004, Diskulogen nr 64, skrivit fördjupningsartiklar på olika nivåer om DISGEN.

Några av de äldre artiklarna gäller endast för DISGEN 8.0 och 8.1, men flera av artiklarna som skrevs för de versionerna av DISGEN kan ändå användas av dig som använder DISGEN 8.2a.

Du hittar en förteckning över samtliga artiklar, liksom artiklarna i sig, på adressen www.dis.se/disgen/articles.

När det gäller dubletter och sökningar så är det särskilt artiklarna med löpnummer 11 (Diskulogen nr 71) och 18–20 (Diskulogen nr 77–79) du kan använda dig av, även om du har DISGEN 8.2a.

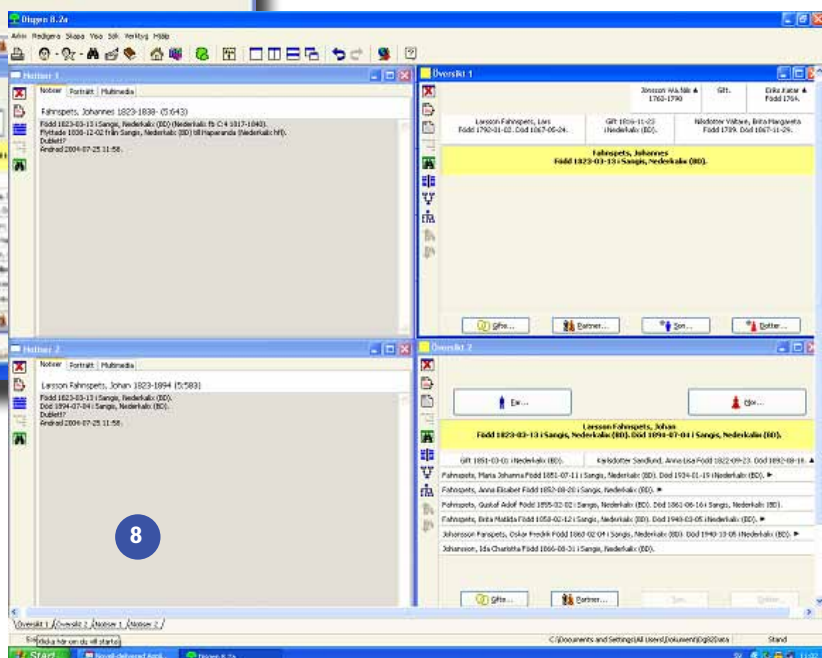
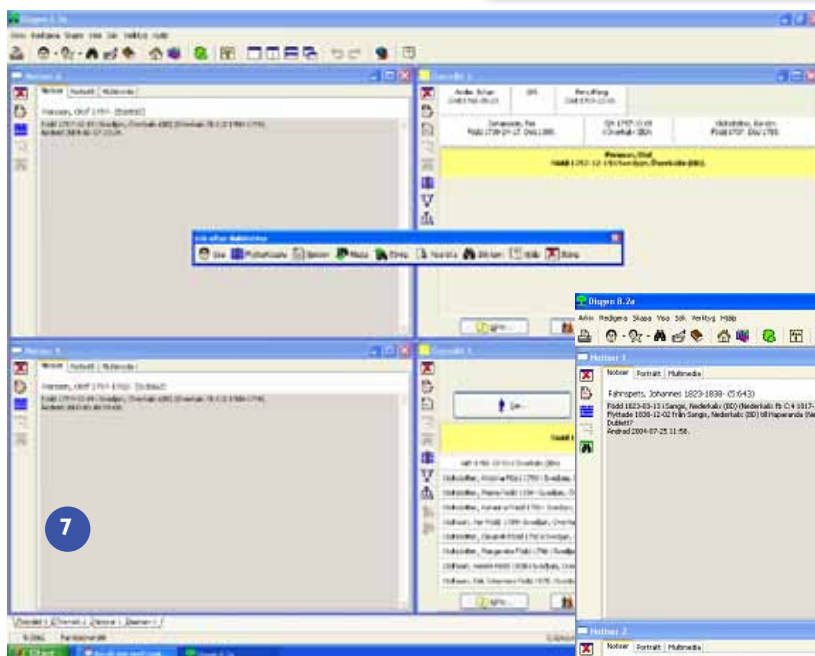
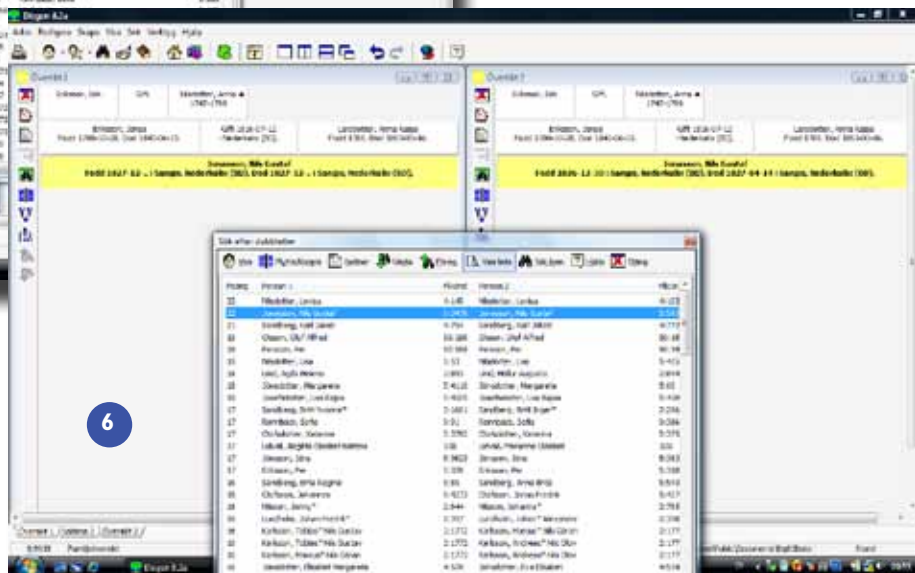
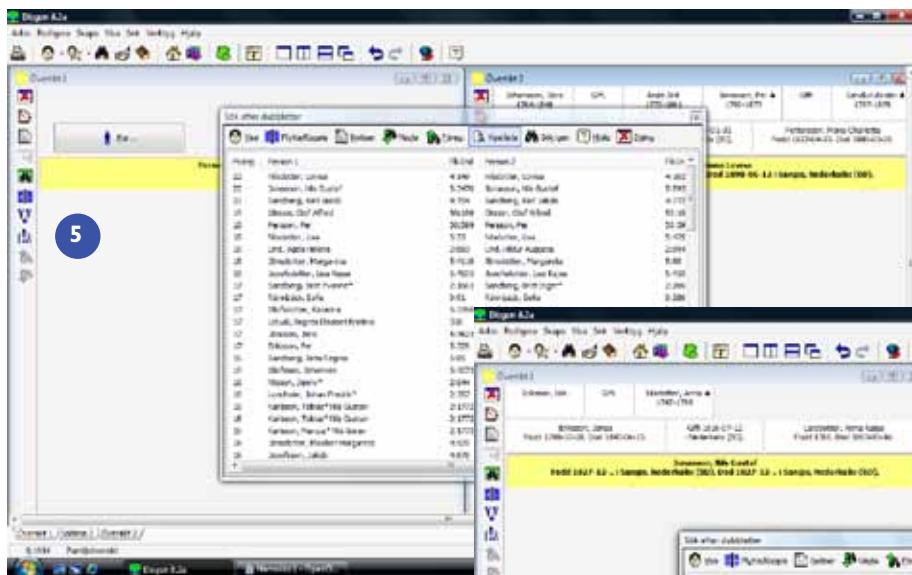

Bild 5. En lista över möjliga dubblettpar.
Bild 6. Jämförelse av familjeöversikter för två personer.
Bild 7. Jämförelse av noter.
Bild 8. Samma namn med olika stavning uppfattas inte som dubletter av programmet.

Avlidna Dis-medlemmar

452	Helge Ohlson, Jönköping
538	Åke Funke, Farsta
6743	Stig Bergeling, Linköping
7124	Rune Classon, Stockholm
7550	Curth Nilsson, Vellinge
9927	Gunhild Lindqvist, Stockholm
13598	Bengt Sjöberg, Lidingö
13776	Arne Svedmyr, Bromma
14522	Rune Gustavsson, Norsborg
14536	Knut Henriksson, Stockholm
19703	Stig Larsson, Klippan
26336	Ingvar Tärnteg, Västervik
28048	Anna Lena Ahlén, Stockholm
31741	Ulla Lindberg, Ljusterö
35775	Lena Nilsson, Eskilstuna
36735	Lars Karlsson, Stenungsund
38078	Lisa Hennum, Tomelilla
39434	Alvi Grönqvist, Linköping

Dis kansli informerar

Dis kansli har öppet 09:00–16:00 alla vardagar, med lunchstängt 12:00–13:00.

- ☛ Vi svarar på allmänna medlemsfrågor eller lotsar dig annars vidare till rätt person
- ☛ Ditt medlemsnummer består av enbart siffror.
- ☛ Ditt användarnamn och lösenord består av tre små bokstäver plus siffror (inga mellanrum).
- ☛ Om du glömt medlemsnummer, användarnamn eller lösenord kontakta Dis kansli på telefon 013-149043, eller via mejl dis@dis.se.
- ☛ Medlemsförteckningen på Dis hemsida är inte detsamma som Dis medlemsregister. Vill du synas i förteckningen måste du ge ditt medgivande.

medlemsbeställningar

Medlemsbeställningar

Medlemmar kan beställa från Dis på vår hemsida www.dis.se > Beställ eller genom att ringa Dis kansli på telefon 013-149043. Ange alltid medlemsnummer vid kontakt med kansliet!

DISGEN

- DISGEN 8.2a 750 kr
- Uppgradering 350 kr

För den som vill köpa en uppgradering krävs oavbrutet medlemskap sedan förra köpet av DISGEN.

Dis-pin

Dis-pin emalj/gulmetall 25 kr

Äldre nr av Diskulogen

- 1 mån av tillgång 20 kr/nr

Böcker

Sorsele: Samesläkter, del 1, 150 kr
 Sorsele: Samesläkter, del 2, 200 kr
 Sorsele: Samesläkter, del 3, 250 kr
 Sorsele: Samesläkter, del 4, 300 kr
 av Thea Hälleberg

Register till vigsellängder

Se Dis hemsida.

Betala alltid i förskott till Dis plusgirokonto 14033-5 eller bankgiro 5009-6742. Porto ingår i priserna. Ring Dis kansli vid frågor!

Postadressebogen DK 1921 (DISCD#342)

Gåva från f.d ordförande Olof Cronberg.
Postadressebogen 1921.
Dis-Danmark.
www.dis-danmark.dk

Samiska röster (DISCD#343) 2003.

Gåva från f.d ordförande Olof Cronberg.
Åren 1909–1916 utförde järnvägstjänstemannen Karl Tirén en mäktig gärning: han samlade in jojkning från hela svenska Sameland. Det skedde under en tid, då jojkningstraditionen var mer eller mindre okänd utanför det samiska samhället, men då Norrland å andra sidan var ett framtidsland att upptäcka och utnyttja.

Inspelningen omfattar 42 inslag, varav 40 är personer som jojkar.

De inspelningar som återges här förvaras hos Musikmuseet i Stockholm.
<http://stockholm.music.museum>

Notiser över människor i Malmö under sex sekel (DISCD#344)

Gåva från Malmö Stadsarkiv.
Isbergs Biografikasamling består av 25 volymer med notiser över ca 50 000 personer med i huvudsak Malmö-anknytning. Dessa anteckningar utgör en guldgruva för släktforskare och historiker. Notiserna, som består av lappar som sorterats i buntar, kan innehålla uppgifter om födelsedata, födelseförsamling, föräldrar, inflyttning/avflyttning från/till annan ort, giftermål, yrke, civilstånd, död och begravning m.m. Innehållet varierar dock starkt från fall till fall och källhänvisningar förekommer endast i mindre utsträckning.

Biografikasamlingen avspeglar upphovsmännens intresseområden och verksamhet. En del av samlingen utgörs av notiser över borgerliga familjer i allmänhet och den andra av präster och deras familjer. Notiserna är huvudsakligen sammanställda familjevis med mannen som registerledare. Sorteringsordningen är efternamn och därefter förnamn.

www.malmo.se/stadsarkivet

Sveriges Befolkning 1880 (DISCD#345) 2010.08

CD-skivan Sveriges Befolkning 1880 är en databas innehållande basfakta om alla de 4,6 miljoner människor som var skrivna i Sverige i slutet av 1880. Uppgifterna kommer från Statistiska Centralbyråns avskrifter av kyrkans husförhörslängder. Dessa är dataregistrerade som olika arbetsmarknadsprojekt under ledning av Riksarkivet SVAR.

2010 Riksarkivet SVAR (The National Archives of Sweden), ISBN 978-91-88366-90-0.
www.svar.ra.se

KGF:s Databas 2010 (DISCD#346) 2010

Detta är den femte versionen av CD:n sedan 1999. Innehållet har stadigt ökat för varje utgåva. Antalet poster har ökat vilket ger en total siffra på 1 300 000 poster på nya CD:n. Följande finns på skivan: Lagfartsregister för Konga härad för åren 1695–1793 upprättat av Stig Karlsson. Likaså Stigs excerpter från domboken för perioden 1645–1794.

Vi har även med excerpter för Norrvidinge härads renoverade domböcker för åren 1600–1601 och 1614–1660. Denna avskrift utförd av Conny Gustavsson i Växjö, är hel-täckande och stavningsstroget registrerad. Säljes endast till KGFs medlemmar.

Pris: 350 kronor för förstagångsköpare.
100 kronor för uppgradering.

0472-14181, www.kgf.se

Sällskapet Vallonättlingar (DISCD#347) 2010

Vallonskivan 3.0 2010 innehåller person- och släktuppgifter för Vallonättlingar, deras familjer och närmaste släktingar i Sverige. Innehållet är framtaget av en grupp erfarna släktforskare inom Sällskapet Vallonättlingar.

OBS! Skivan är numera en DVD-skiva för att få plats med all information!

Pris: 200:- för medlemmar (inkl. frakt).
270:- för icke medlemmar (inkl. frakt).

Betala in på Plusgirokonto 1573 47-6.

www.vallon.se

PLF CD-I Oskarshamn (DISCD#348)

Utgivare är PLF, Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum Oskarshamn.

Detta är en CD, CD-I, med information från PLF:s databas, excerperad från ministerialböckerna (födelse-, dop-, lysnings-, vigsel-, död-och begravningsböcker).

Under äldre tid, generellt före 1760 men i vissa församlingar även senare, har endast dop- respektive begravningsdatum angivits i ministerialböckerna.

Tänk på att skivorna innehåller register till hjälp för sökning i originalkällorna, och att de inte bör användas i stället för originalen, och att var och en som använder uppgifter från skivorna är ansvarig för hur dessa sprids.

PLF tar gärna emot uppgifter om felaktigheter eller poster som vi missat. Skicka uppgifterna till support.cdfel@plfoskarshamn.se
www.plfoskarshamn.se

PLF CD-4 (DISCD#349) 2010.08

Utgivare är PLF, Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum Oskarshamn.

Detta är en CD, CD-4, med information från PLF:s databas, excerperad från ministerialböckerna (födelse-, dop-, lysnings-, vigsel-, död-och begravningsböcker).

Se föregående post för mer information.

Svenska Gods och Gårdar (DISCD#350)

Svenska Gods och Gårdar, Illustrerade Herrgårdsskildringar.

Stockholms Stad och län, Uppsala län, Södermanlands län, Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Kalmar län, Blekinge län, Kristianstads län, Malmöhus län, Hallands län, Göteborg och Bohus län, Älvsborgs län, Skaraborgs län, Värmlands län, Örebro län, Västmanlands län, Kopparbergs län och Gävleborgs län. G.H.W Planting Gyllenbåga. Erik Åkerhielm.

www.obdr.se

Sveriges Bebyggelse Örebro Län (DISCD#351)

Örebro län del 1, 2 och 3 för 1959–1961, med 2 400 sidor över 19 000 fastigheter. Filformat: jpg och sökbar pdf. www.obdr.se

Sveriges Bebyggelse Värmlands Län (DISCD#352)

Sveriges Bebyggelse Värmlands län. Del 1, 2, 3 och 4 för 1962–1964. (Del 5 utgavs ej) DVD med 3 500 sidor över 28 000 fastigheter. Filformat: jpg och sökbar pdf. www.obdr.se

Ekestubbe Släkten 2 (DISCD#353)

Ekestubbe är en svensk medeltida frälsesläkt från Västmanland, även kallad Väla-Vikersgårdssläkten och, av N.W Marks von Würtenburg i sina Stamtavlor över Ointroducerade ätter kallad, Ållonstock.

Torbiörn Pedersson på Väla i Munktorps socken, häradshövding 1545–1547 och senare häradsdomare i Snevringe härad, förlänades 26 januari 1544 frälse och sköldemärke av Gustav Vasa. Gift med Anna Stensdotter (Böjd arm), dotter till frälse mannen Sten Olofsson (Böjd arm) 1445–1515 och Karin Matsdotter (Gaffelstyckad sköld) 1485–1545.

Nora Släktforskarklubb.
www.noraforskare.se

Lemke Visby Stifts Herdaminne (DISCD#354) 2010

Har du gotländska präster i släkten? I så fall är denna CD med Lemke, Visby stifts herdaminne ett måste.

Gotlands Genealogiska Förening ger nu ut denna bok på CD i samband med årets Släktforskningsdagar i Örebro Gotlands Genealogiska Förening www.gotlandsgenealoger.se

ÄTTAR-Tal öfver Den Svenska Släkten WALLWIK (DISCD#355) 2010

Dess Adelige Grenar och derifrån igenom Giftermål Härtammande Ätter samt flere med den samma förbundne släkten, tillika med någre anmärkningar, som tjena til uplysning i Genealogien.

Utgifne i Februarii månad 1765 af ABRAH. ABR-SON HÜLPHERS. WÄSTERÅS, Tryckt hos JOHAN LAUR, HORRN, Kongl. Gymn. och Consist. Boktr. 1765. www.genealogi.net

Anno MDCCXXXV florerande SWERIGE (DISCD#356) 2010

Uppgifter om ca 9 000 statsanställda i Sverige och Finland 1735. Uppgifterna tillgängliggörs i form av högupplösta fotografier av varje uppslag. Namnregistret gör det lätt att hitta bland de över 9 000 personer som år 1735 var i Kronans tjänst i Sverige, inklusive den finska riksdelen och besittningarna i Tyskland. Majorne Andreas Jochim von Henel (1687–1744) lät trycka denna bok i Stockholm 1736. Tidigare hade han gett ut en motsvarande tvärsnittsbild av Sverige 1729 – den boken utgavs i faksimil av Sveriges Släktforskarförbund 1993. De båda böckerna är de första föregångarna till Sveriges statskalender.

www.genealogi.net

Sveriges Dödbok 1901–2009 (DISCD#357) 2010

Detta är den femte versionen av Sveriges Dödbok. Denna utgåva är kompletterad med ca 2,5 miljoner avlidna för perioden 1901–1946, som frivilliga medarbetare har registrerat i projektet "Namn åt de döda", vilket innebär ca 70 % av samtliga döda under de åren. Från 1947 och framåt ingår samtliga avlidna, där det för åren 2007–2009 har tillkommit 272 000 sedan förra utgåvan. Totalt innehåller DVD-skivan 7 880 000 poster. www.genealogi.se

faddrar & disbytombud

Reunion/Mac

Helge Olsson, Anderslöv	0410-20002
helge@dis-syd.se	
Gunilla Hermander, Hudiksvall	0650-94188
macnilla@telia.com	
Micael Korndahl, Åre	0647-664777
micael.korndahl@gensoft.se	
Kerstin Farm, Sundsvall	060-679111
kerstin.farm@telia.com	

Äldre DISGEN/Mac

Kerstin Bjernevik, Kista	08-7511630
kerstin.bjernevik@bredband.net	
Kerstin Olsson, Eslöv	0413-31025
kerstin.olsson17@comhem.se	
Sven Olby, Västerås	021-20494
sven.olby@telia.com	

Min Släkt/PC

Elinor Elmborg, Södertälje	08-55013205
e.e@live.se	
Bo Svartholm, Frösön	063-44286
bo.svartholm@snf.se	

Holger/PC

Kenneth Mörk, Sala	0224-77572
kmsala@sheab.net	

DISBYT-ombud (Sverige)

Carl-Olof Sahlin, Täby	08-7563314
carl-olof.sahlin@telia.com	
Ronnie Thomasson, Lund	046-122100
Ronnie.Thomasson@telia.com	
Charlotte Börjesson, V. Frölunda	031-478093
charlotte.borjesson@telia.com	
Hans Vappula, Landvetter,	031-945132
hans.vappula@gmail.com	
Håkan Asmundsson, Linköping	013-154126
hakan@asmundsson.nu	
Rolf Eriksson, Vikingstad	013-81283
rolferiksson@brevet.se	
Boine Nurmi, Västerås	021-417344
boine.r@nurmi.nu	
Bernth Lindfors, Njurunda	060-31524
bernth.lindfors@telia.com	
Donald Freij, Värnamo	0370-650793
donald@freij.se	

DISBYT-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt, Stockholm	08-250966
gunnar.bergstedt@gfh.se	

Dis Arkiv

c/o Kjell Weber, Källarbanken 11, 423 46 Torslanda	
dis_arkiv@dis.se	031-563477

Alla faddrar har talat om på vilket sätt de helst vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som inte står inom parentes bör i första hand användas.

DISGEN/PC

Fadderlista i postnummerordning

Rolf Ahlinder, Handen	08-7771996	(rolf.ahlinder@dis-ost.se)
Stig Geber, Uttran	08-53030734	(stig.geber@telia.com)
Håkan René, Vällingby	08-57974560	(hakan.rene@gmail.com)
Carl-Göran Backgård, Åkersberga	08-54061136	(cg@milstolpen.org)
Bengt Kjellerström, Lund	(046-126018)	bengt.kj@bredband.net
Holger Andersson, Lund	046-248069kv+helg	(holger.andersson@lsn.se)
Anders Larsson, Svedala		anders@dis-syd.se
Jan Nilsson, Staffanstorps	046-255788kv	(fotojanne@bredband.net)
Gunnar Persson, Höganäs	042-330515	(gunnar.persson@mailbox.swipnet.se)
Caj Nilsson, Svalöv		caj.nilsson@tele2.se
Rune Jönsson, Kristianstad	044-245217	(rune@dis-syd.se)
Ove Billing, Laholm	0430-14120	(od@laholmo.net)
Arne Sörlöv, Tving	0455-70304	(arne@sorlov.com)
Jan Jutefors, Rockneby	0480-66565kv	(jan.jutefors@telia.com)
Ingrid Länestad, Västra Frölunda	031-471847dag+kv	(lannestad@tele2.se)
Jan-Åke Thorsell, Västra Frölunda	031-291155kv	(jama.thorsell@spray.se)
Kent Lundvall, Uddevalla	0522-74740	(k.lundvall@telia.com)
Inga-Lill Fjällström, Ljungskile	0522-34319	(ingalill45994@gmail.com)
Karl-Erik Lerbro, Kinna	0320-13235dag+kv	(karl-e.Lerbro@telia.com)
Lars Westerström, Skövde	(0500-484166)	lars.westerstrom@swipnet.se
Börje Jönsson, Eksjö	0381-10840	(b_json@hotmail.com)
Karl-Edvard Thorén, Linköping	013-101151dag+kv	(karlet@comhem.se)
Torsten Ståhl, Norrköping	011-148066	(totta.stahl@telia.com)
Elisabeth Molin, Havdhem	0498-481377	(elisabeth@snevide.com)
Göran Thomasson, Eskilstuna	016-130271	(g.thomasson@telia.com)
Stig Svensson, Flen	0157-70138	(runeby@telia.com)
Gunnar Jonsson, Säffle		kilagenealogen@telia.com
Jan Wallin, Örebro	(019-183830)	jan.wallin.orebro@telia.com
Marianne Munktell, Falun	023-24728	(mm@abc.se)
Claes Embäck, Gävle	026-192500	(claus.emback@tele2.se)
Kurt Wikholm, Gävle	026-102344	(kwikholm@gmail.com)
Tony Rodin, Bollnäs	(070-3506304)	tony.rodin@gmail.com
Staffan Bodén, Iggesund	0650-561417	(sbgen@tyfonmail.se)
Bodil Orremo, Frösön	063-44666	(bodil.orremo@bredband.net)
Arne Bixo, Fränsta	0691-30502	(arne.bixo.dis@telia.com)
Joachim Söderström, Sundsvall	060-155030kv	(joachim.h.soderstrom@telia.com)
Örjan Öberg, Härnösand	0611-22188kv	(orjan@baskskuru.se)
Per-Anders Hörling, Sollefå	(0620-14613)	per-anders.h@telia.com
Peter Johansson, Örnsköldsvik	0660-375567	(peter.johansson-oer@telia.com)
Lennart Näslund, Örnsköldsvik	0660-372109kv	(lintagan@home.se)
Sigurd Nygren, Umeå	090-186487dag	(sigurd.nygren@ersboda.ac)
Laila Larsson, Ersmark	0910-720041	(laila.tuva@telia.com)

Danmark

Georg Agerby, Brøndby	+45-43965337	(g.agerby@jubii.dk)
-----------------------	--------------	---------------------

Finland

Henrik Mangs, Vasa	(+358-500268361kv)	henrik.mangs@netikka.fi
--------------------	--------------------	-------------------------

Norge

Knut Egil Hamre, Halden	+47-69176169dag	(keh-dis@online.no)
Alf Christophersen, Songe	+47-37164209	(alf.christophersen@medisin.uio.no)

Kenneth Mörk

Ålder: 66 år
 Bor i Sala.
 Släktforskat i 25 år.
 Medlem i Dis sedan 1990.
 Fadder för Holger sedan 1992.
kmsala@sheab.net
 0224-77572

Jag är pensionär men jobbade tidigare som personalhandläggare för frivilligpersonal, som lottor, bilkärister, och liknande organisationer, inom försvarsmakten.

Släktforskning är det stora intresset. Men även mina fem barnbarn fyller min vardag. De bor alla inom 3 km, vilket är nära och fint. Vi har verkligen idealläge för att vara barnvakter. Frivilliga försvarsorganisationer är också ett intresseområde.

Jag har använt släktforskningsprogrammet Holger i 22 år. Jag valde Holger från början eftersom det var ett av de mer avancerade programmen då. Programmet har utvecklats så att t.ex. samkönade äktenskap kan registreras. Det finns omfattande möjligheter att märka upp uppgifterna, t.ex. kan styvpappa anges. Men tyvärr saknar Holger ett kartsystem. Holger är ett lättöverskådligt program som lätt kan skapa olika utskriftsversioner. Du startar med probanden till vänster och kan sedan förflytta dig snabbt ut i olika grenar av släktträdet.

I takt med nya programversioner verkar systemfelen i Holgers databas öka. Programmet kan låsa sig ibland. Vid databasfel hänvisar jag till programutvecklaren. Han brukar enkelt kunna lösa uppgiften.

Jag har börjat använda TeamViewer, fjärrservice och remote desktop sharing via internet. Om personen jag ska hjälpa installerar ett litet program kan jag se deras dator och styra

musen. Genom denna fjärrhjälp kan jag visa hur de kan lösa problemet på deras skärm. Det är mycket enklare än att försöka förklara muntligt, särskilt om man pratar med någon som inte är så datorvan.

TeamViewer är en bra lösning. Det blir mycket roligare att vara fadder också. Alla faddrar skulle ha nytta av att använda sig av fjärrhjälp eftersom man ibland måste hjälpa folk som nästan inte kan något alls om datorer.

Det finns en del problem med Holger, men jag är så fast vid det att jag fortsätter att använda det. Sedan känner jag ett ansvar då jag är ensam Holger-fadder. Jag vill inte lämna alla användare i sticket.

Min släkt härstammar bl.a. från Västerås, Borlänge, Vara, Laske-Vedum, Vänersborg, Kvistbro. Jag har mest smeder i min släkt. Det fanns ju många gruvor runt omkring i Bergslagen. Jag kan komma tillbaka till mitten av 1600-talet, men tyvärr inte längre eftersom prästgården brunnit här. På min frus sida har vi kommit ända ner till 1100-talet eftersom hon har adelssläkt.

Jag använder främst Genlines hemsidor för att finna källor, samt Rötters hemsidor för att se om andra är inne på samma spår.

Det är ett gift att släktforska, det tror jag många håller med om. Man kan inte ge sig en viss tid på kvällen. Man sitter och kör på nästan tills man är medvetslös. 🐼

Ordförande

Daniel Berglund,
 Hängestensvägen 38, 421 67 Västra Frölunda,
 031-443 143,
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg, Brunnsgatan 28, 553 17
 Jönköping, 036-169 857,
eva_dahlberg@bredband.net

Sekreterare

Elisabeth Leek, Norra Notåsa,
 573 73 Sunhultsbrunn, 0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Kassör

Bengt Karlsson, Stiglötsgratan 24,
 586 46 Linköping, 070-754 36 04,
kassor@dis.se

Övriga ledamöter

Charlotte Börjesson
 Tenorgatan 8, 421 38 Västra Frölunda
 031-478093, charlotte.borjesson@telia.com

Kjell-Åke Carlenäs, Storgården 16,
 586 55 Linköping, 013-340 04 85,
ka.carlenas@bredband.net

Ulf Frykman,
 Arrendegatan 5, 583 31 Linköping,
 013-2149 37, ulf.frykman@comhem.se

Bo Kleve, Solhaga 7, 582 47 Linköping,
 013-104 204, bok@dis.se

Ingvar Sahlin
 Sylvestergatan 5, 411 32 Göteborg
 031-168880, 0766-368880
ingvar.sahlin@gmail.com

Kjell Weber, Källarbanken 11,
 423 46 Torslanda, 031-563 477,
wbr@swipnet.se

Karl-Ingvar Ångström,
 Hemmansvägen 87,
 871 53 Härnösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Valberedning

Sammanställande: **Anna Lövgren**,
 Box 61, 962 22 Jokkmokk
 0971-37041, anna.lovgren@telia.com

Dis-Nord

c/o Rolf Fräki, Stationsvägen 17,
953 93 Karungi, 0922-300 62,
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Rolf Fräki

Dis-Nord, den nordligaste regionföreningen i Dis, har Norrbottens och Västerbottens län som sitt verksamhetsområde.

DISGEN-kurs i Umeå

Vid senaste mötet med Umeågruppen inom Dis-Nord var huvudtemat utbildningsmaterial.

Under kvällen planerades två DISGEN-kurser in till hösten. I första hand för medlemmar som inte är så bevandrade i DISGEN. På sikt planeras även en modulutbildning med fördjupningar i DISGEN samt datorkunskap, kartor och säkerhet.

Kursledare blir Sigurd Nygren och Kurt Ögren. Platsen blir Vuxenskolan Umeå. Första kursen är i stort sett fulltecknad. Information är utsänd via e-post.

KNUTH SJÖBERG

Entusiaster i Nordmaling

Det började med en ABF-studiecirkel i släktforskning för nybörjare vintern 2006. Hösten 2007 gick sex av deltagarna vidare i en studiecirkel där de övergick till att använda dator i släktforskningen med hjälp av programmet DISGEN 8.

Därefter har dessa entusiaster fortsatt att träffas i en studiecirkel var fjortonde dag där de hjälper varandra att lära sig mer om DISGEN. Gruppen har nu uppdaterat till den senaste versionen, DISGEN 8.2-2. En gång per termin har de haft en hel studiedag och fackmannamedverkan av Lennart Näslund, Dis-Mitt.

KETTY SJÖSTRÖM

Dis-Mitt

c/o Lilliesköld, Johannedalsv 150,
863 36 Sundsbruk,
060-155 030, ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Kurt Wikholm

Dis-Mitt kommer i höst att erbjuda våra medlemmar aktiviteter, som kurser, seminarier och intressanta föreläsningar, genom våra samarbetsföreningar. Vi kommer med många intressanta nyheter under hösten som kommer att presenteras i tidningen DIS-MITT NYTT och på vår hemsida www.dis-mitt.se.

KURT WIKHOLM

Jämtlandssektionen

Höstens kursverksamhetsplaner:
13/11, 20/11, 27/11
Grundkurs DISGEN 8.2
18 h, 600:-

20/10, 28/10, 4/11
Kartor i DISGEN
12 h, 500:-

Dec 2010, jan-feb 2011
Gör din släktbok
12-18 h, 400-600:-

Datorhjälp i Släktforskningen (DIS) innebär ju så mycket mer än släktforskningsprogram. Bildbehandling för släktforskare, hur gör man en släktbok, är några exempel. Även sådana kurser skall vi försöka genomföra.

Genomförandet av en planerad kurs enligt programtablan sker med reservation för att tillräckligt antal anmäler sig.

Om tillräckligt antal anmäler sig till en oplanerad kurs, kan vi tänka oss att genomföra även en sådan.

Kurskostnaden är beroende av om deltagarna kan använda egen dator eller om vi måste hyra in oss i något studieförbunds datorsal.

Dis-Bergslagen

Ekevägen 2 B, 72218 Västerås,
021-841111
ordf_bergslagen@dis.se
Hemsida: www.dis-bergslagen.se
Ordf: Brage Lundström

Dis-Bergslagens arbete kommer att präglas av ett antal projekt. Revisionen av kursmaterial i DISGEN 8.2 kommer att kräva en del arbete. Ambitionen att även göra ett material kring Windowshandtering har rönt intresse, vilket triggar oss att göra ett extra bra jobb. Den som har synpunkter eller förslag kan sända sådana till oss i styrelsen på styrelsen@dis-bergslagen.se.

Vi ska givetvis, i sedvanlig ordning, producera och lägga ut material i form av handledningar/lathundar omkring DG8.2, på vår hemsida.

Kurser i DISGEN, i samarbete med studieförbunden, samt tematräffar om olika viktiga inslag inom datorns användning i släktforskningen är ännu inte färdigplanerade. Det kommer att läggas ut på vår hemsida successivt.

Slutligen kan nämnas den aktivitet som vi har tillsammans med släktforsklubbarna inom ramen för Bergslagssamverkan. Vi kommer att producera och lägga ut ytterligare artiklar om händelser och verksamheter på vår gemensamma hemsida www.genealogi.se/bergslagen.

För egen del kommer en del av hösten att ägnas åt kurser omkring *Hyttor och Hamrar i Västmanland*. Inom Industrihistoriska föreningen i Västerås ska jag jobba med slutredigeringen av en bok om verksamheter utmed Svartån, som inte bara är en av grunderna för ASEA, utan även har ett stort antal hyttor, hammare och bruk.

BRAGE LUNDSTRÖM

Dis-Öst

Anderstorpsvägen 16,
171 54 Solna, 08-7511630,
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Ordf: Kerstin Bjernevik

För dig som bor i Östra Svealand, nu drar Dis-Östs verksamhet för hösten 2010 igång!

Kalendariet i höst är som gjort för dig som nybliven släktforskare. Våra onsdagar börjar med en rapport från Örebro och information om Dis-Arkiv. Veckan efter ges en presentation av våra aktiviteter och funktionärer. Du får en introduktion till hur du börjar forska och registrera dina fynd. För både nya och mer vana släktforskare kommer det en frågekväll om DISGEN 8.2 och 8.2a. och vi får veta mer om GEDCOM.

I mitten av oktober börjar kurserna med våra uppdaterade lärare som använder DISGEN 8.2 i kurserna. Läs i kurskalendariet på vår hemsida, www.dis-ost.se, så får du veta vilka kurser som ges i höst.

Kvällsforska i Arninge. Kan det vara något du vill pröva på? För våra flitiga studiebesökare finns det möjlighet att besöka och få veta mer om Uppsala Industriminnesförening, Solna Hembygdsgränd Charlottenburgs gård, Uppsala Landsarkiv eller Stockholms stadsbibliotek m.m.

Har du kanske kört fast i din forskning? Får jag då rekommendera en hel helg med bara digital forskning och lättsamt umgänge med glada släktforsklabor? Vi brukar åka iväg till ett vandrarhem någonstans utanför stan och ägnar hela helgen åt att forska och umgås.

Som du ser har vi en mycket skiftande verksamhet för att vi ska bli bättre släktforskare. Vi är ett glatt gäng som väntar på att just Du ska dyka upp. Välkommen!

KERSTIN BJERNEVIK

Dis-Filbyter

c/o Rolf Eriksson, Barrskogsv. 28,
59059 Vikingstad,
013-81283, ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Rolf Eriksson

Dis-Väst

c/o Jan-Åke Thorsell, Björkedals-
gatan 7, 426 68 Västra Frölunda,
031-291155, ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.o.se
Ordf: Jan-Åke Thorsell

Dis-Småland

c/o Timander, Landshövdingeg. 10,
39231 Kalmar
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.dis-smaland.se
Ordf: Rainer Timander

Dis-Syd

Porfyrvägen 20,
22421 Lund,
ordf_syd@dis.se
Hemsida: www.dis-syd.se
Ordf: Jan Nilsson

Nu läggs vårt tredje verksamhetsår till handlingarna. Vi har jobbat med utbildning och träffar och föreläsningar, företrädesvis i Östergötland, men också vid tillfällena i Södermanland. Aktiviteten i Norrköping har varit mycket stor och Tor-Leif och Leif förtjänar en eloge för sitt engagemang på Bäckgatan. Medlemsantalet har ökat med 152, eller 30%. Vi fortsätter mot målet 1000 medlemmar och räknar med att nå detta om 3 år.

Forskarstugan har bemannats med stugvärdar från en pool och det har varit ganska lätt att få medlemmar att ställa upp. Det är en så rolig syssla att när man är där första gången går man och tittar på listan och skriver upp sig för nästa lediga pass. Det är en grannliga uppgift att se till säkerheten i stugan och avlasta personalen på expeditionen så de kan sköta sina sysslor utan att bli störda av besökare. Ett jättetack till er alla som ställer upp.

Ändock har vi för få funktionärer. Vi måste ut i bygderna och söker därför kontaktmän som kan arrangera träffar både för rekrytering och inte minst utbildning i registreringen av vårt material. En man sa en gång till mig att vill du lära dig DISGEN så håll kurser om programmet. Några fler utbildare skulle sitta fint, vi håller med ett nytt material som tagits fram av Dis-Bergslagen. Hör av dig om du är nyfiken.

Fjärde verksamhetsåret måste bli lika framgångsrikt som det tredje.

ROLF ERIKSSON

Mycket av arbetet under sommarmånaderna handlar om att planera verksamheten inför den kommande hösten. Som en trevlig avslutning på våren hade vi en fullbokad resa till Käsö, i Göteborgs södra skärgård. Det var ett mycket uppskattat arrangemang.

Käsö användes under lång tid som karantänsplats för de skepp som var på väg mot Göteborg. Orsaken var rädsla för att fartygen skulle föra in den fruktade pesten in till staden. Den så kallade parloiren finns kvar än i dag, dock utan dåtidens svavelrök som de använde för att förhindra smitta. På Käsö fanns också ett sillsalteri och ett valfångstbolag. Numera används ön av bland annat marinen.

Vår programkommitté gör ett storartat arbete och vi kan till hösten locka dels med möte i Stenungsund den 12/9 och i Ulricehamn den 20/11. Mer information om dessa två höstmöten, som är öppna för alla intresserade finns på vår hemsida.

Kursverksamheten, som arrangeras tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan i Göteborg och Mölndal, startar med ett stort utbud. Det finns dels att läsa på Studieförbundet Vuxenskolas hemsida: www.sv.se, och dels på vår egen hemsida.

I lokalen i Mölndal, Götaforsliden 13 övre, kommer vi att fortsätta med den uppskattade möjligheten att släktforska på egen hand från och med den 14/9. Det kommer också att vara ett par olika temakvällar under hösten. Se vårt kalendarium på www.dis-vast.o.se för mer information.

Verksamhetsområdet för Dis-Småland är Jönköpings, Kronobergs, och Kalmar län. Antalet medlemmar är drygt 1000.

Vi ska verka för användning av dator och IT-teknik i släktforskningen och sprida kunskap härom inom verksamhetsområdet. Detta sker bland annat genom att:

- Anordna föreningsmöten (temamöten) med inriktning på användning av dator med kringutrustning och programvara i släktforskning och i presentation av forskningsresultat
- Anordna grund- och fortsättningskurser i släktforskarprogrammet DISGEN samt andra ämneskurser och aktiviteter enligt medlemmarnas önskemål.
- Samverka med släkt- och hembygdsföreningar inom verksamhetsområdet.
- Aktivt delta i offentliga kulturarrangemang, t.ex. biblioteksaktiviteter och andra lokala kulturaktiviteter.
- Ge ut vår föreningsstidning *Medlemsbladet* med ett tryckt nummer och tre e-upplagor per år.

För ytterligare upplysningar, kontakta någon i styrelsen.

Höstmöte-kartor i DISGEN 8.2

Dis-Syds höstmöte arrangeras söndagen den 24 oktober kl. 13–16. Vi håller till i Ängelholm denna gång, i stadsbibliotekets aula, som ligger vid Stortorget.

Björn Johansson från Dis har bjudits in till höstmötet. Han har jobbat med DISGEN, framför allt med utvecklingen av den nya kartversionen i DISGEN 8.2. Kom till Ängelholm för att se och höra Björn berätta om "kartans mysterium".

Höstmötet behandlar också en ändring av stadgarnas §3, med innebörden att styrelsen ska tillhandahålla revisorerna bokslutet senast tre veckor före årsmötet. Ändringen beslutades på vårens årsmöte, men det krävs två beslut, för att den ska träda i kraft. Som vanligt träffar du Dis-Syds styrelse och kan få svar på dina frågor om släktforskning eller tekniska problem. Kaffe, te och smörgås serveras till en billig penning.

Skånska Bokmässan

Besök Helsingborg den 16–17 oktober. Den Skånska Bokmässan anordnas då i kulturmagasinet på Fredriksdals friluftsmuseum; ett arrangemang av Skånes hembygdsförbund lördagen den 16 (kl. 13–17) och söndagen den 17 oktober (kl. 11–16). Där erbjuds författarsamtal, föredrag, bokförsäljning samt paneldebatter och dessutom café.

MATS J LARSSON

Avsändare:
Föreningen DIS,
Gamla Linköping, 582 46 LINKÖPING

POSTTIDNING **B**

*Varför bli medlem i
Föreningen DIS?*

DISBYT

Få tillgång till vår släktdatabas med över 22 miljoner poster.

DISGEN

Köp Sveriges mest spridda släktprogram och få gratis support.

DISKULOGEN

Få en tidning 4 gånger per år med det senaste inom området datorhjälp och släktforskning.

FORSKARSTUGAN

Få tillträde till forskarstugan i Linköping där du kan testa CD-skivor, abonnemang och läsa släktforskartidningar.

REGIONFÖRENINGAR

Få tillgång till regional verksamhet med kurser, möten och extra medlemservice runt om i landet.

I stugan kan du forska i mer än hundra CD-skivor. Du kan också forska med hjälp av ett antal abonnemang på internet som t.ex. folkräkningar i USA och Sverige, skannade kyrkböcker i Sverige och lokala databaser för Östergötland och Linköping.

www.dis.se

Gamla Linköping, Hovslagaregatan 3
013-149043
måndag-fredag kl 9-12 och 13-16